

Faunafonds Jaarverslag 2012

Inhoud

Voorwoord / 5

1. Waarom een jaarverslag

- 1.1. Kerntaken en missie / 6
- 1.2. Bestuur / 7
- 1.3. Beleidsregels / 7
- 1.4. Bezwaar en beroep / 8
- 1.5. Wet Dwangsom / 9

2. Positie van het Faunafonds

- 2.1. Wettelijk en bestuurlijk kader waarbinnen het bestuur opereert / 10
- 2.2. Samenwerking met de provincies / 13
- 2.3. Wet- en regelgeving / 13
- 2.4. Bedrijfsvoering / 14
- 2.5. Financiering van het Faunafonds / 14

3. Transitie van de Faunafondstaken naar de provincies / 15

4. Beleidsinhoudelijke onderwerpen in 2012

Kerntaken

- 4.1. Uitvoering kerntaken / 16
 - 4.1.1. Verzoekschriften voor een tegemoetkoming in de schade door dieren behorende tot beschermde inheemse diersoorten / 16
 - 4.1.2. Verleende tegemoetkomingen / 16
 - 4.1.3. Bezwaarschriften / 20
 - 4.1.4. Beroepschriften / 21
 - 4.1.5. Klachten / 21
- 4.2. Adviezen aan de Staatssecretaris van Economische Zaken / 21
- 4.3. Adviezen aan de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies / 22
- 4.4. Onderzoek en voorlichting door het Faunafonds / 22
 - 4.4.1. Onderzoeksprojecten / 23
 - 4.4.2. Website van het Faunafonds / 29
 - 4.4.3. Presentaties door medewerkers van het Faunafonds / 31
 - 4.4.4. Overige taken van het Faunafonds / 31
 - 4.4.5. Bedrijfsvoering van het Faunafonds / 32

5. Financieel verslag 2012

- A. Balans per 31 december 2012 / 36
- B. Staat van baten en lasten over het jaar 2012 / 37
- C. Grondslagen voor de financiële verslaggeving / 38
- D. Toelichting op de balans per 31 december 2012 / 39
- E. Niet in de balans opgenomen activa en verplichting / 42
- F. Toelichting op de staat van baten en lasten over het jaar 2012 / 43

Controleverklaring / 50

Bijlage 1:

Samenstelling Bestuur Faunafonds 2012 / 52

Bijlage 2:

Samenstelling secretariaat Faunafonds 2012 / 54

Voorwoord

Vorig jaar schreef ik in het voorwoord bij het jaarverslag van het Faunafonds dat 2012 het jaar van de transitie zal worden en dat de taken van het Faunafonds naar de provincies zullen overgaan. De eerste stap op weg naar de volledige overgang van de Faunafondstaken naar de provincies is inderdaad in 2012 gezet. De provincies zijn met ingang van dat jaar verantwoordelijk voor de bekostiging van de taken van het fonds. Aanvankelijk bestond hierover nog onduidelijkheid wat resulteerde in het ter beschikking stellen van een voorschot zonder dat de begroting van het Faunafonds voor het jaar 2012 werd goedgekeurd. In goed overleg tussen de provincies en het ministerie van Economische Zaken is er een oplossing gekomen en is de begroting door zowel de Minister als de provincies goedgekeurd.

Doordat het Kabinet Rutte II is aangetreden heeft het formeel juridische traject van de transitie enige vertraging opgelopen. Was het aanvankelijk de bedoeling dat de nieuwe wet Natuurbescherming per 1 januari 2014 in werking zou treden, naar het zich nu laat aanzien zal dat meer tijd vergen. Ondertussen worden al wel de nodige stappen ondernomen om op het moment dat de nieuwe wet in werking treedt ook het juridische traject afgerond te hebben. Dat betekent dat de twee verschillende aspecten van de decentralisatie van de Faunafondstaken, te weten de uitvoering in 2013 al wel zal worden overgeheveld, maar de verantwoordelijkheden volgens de wet nog niet. Dit vraagt – om het proces voor de direct betrokkenen tijdig en zorgvuldig te laten verlopen – om een proactieve aanpak van alle partijen die de verantwoordelijkheid dragen. Naar het zich thans laat aanzien zullen provincies de taken van het Faunafonds samen met een aantal andere taken van het rijks- naar het provinciale niveau worden overgeheveld onderbrengen in een shared service unit. Dit zal in 2013 verder zijn beslag krijgen.

In 2012 heeft het onderwerp adequaat gebruik vaak op de agenda van de bestuursvergaderingen gestaan. Adequaat gebruik houdt in dat als voorwaarde voor het verkrijgen van een tegemoetkoming in de schade een ontheffing voor aan verjaging ondersteunend afschot is verleend, die ontheffing ook adequaat gebruikt moet worden. De toetsing van het adequaat gebruik heeft veel stof tot discussie opgeleverd, omdat bij de primaire beslissing vaak moest worden besloten tot afwijzing van het verzoek om dat van adequaat gebruik niet was gebleken. In bezwaar en zelf in beroep is vervolgens aan de hand van rapportages door de aanvrager van de tegemoetkoming aangetoond dat wel sprake is geweest van adequaat gebruik, waardoor alsnog de tegemoetkoming in de schade kon worden verleend. Het bestuur is ervan overtuigd dat nu de juiste stappen zijn gezet om dit probleem te ondervangen.

Het aantal verzoekschriften dat het bestuur heeft ontvangen om een tegemoetkoming in de schade te verlenen is in 2012 iets gedaald ten opzichte van 2011. De behandeling van de bezwaren en de beroepen heeft daarentegen een zware wissel getrokken op het secretariaat dat het bestuur bijstaat bij de uitoefening van zijn taken. Het aantal malen dat in (hoger) beroep een beslissing van het Faunafonds met succes is aangevochten is zeer beperkt. Dit is voor mij het bewijs van de grote kwaliteit die door het bestuur en de medewerkers in 2012 is geleverd.

Het Faunafonds heeft in 2012 naar mijn overtuiging een tweetal mijlpalen bereikt. Enerzijds is het aantal verzoekschriften, dat digitaal werd ingediend, verder toegenomen tot ruim boven de 50%. Hierdoor kan het papiergebruik binnen het secretariaat verder worden teruggedrongen en draagt het Faunafonds zo zijn steentje bij aan verduurzaming van het werkproces. Anderzijds heeft het uitbrengen van de Nieuwsbrieven de communicatie met onze doelgroep (agrariërs die schade ondervinden van beschermde inheemse diersoorten) een sterke impuls gegeven. Ik mag u in dit verband verwijzen naar de pieken in het website bezoek rondom de data waarop de Nieuwsbrieven in 2012 zijn uitgebracht. Ik spreek op deze plaats mijn erkentelijkheid uit voor de inzet, die de secretaris met zijn medewerkers, ondanks de voor hen onzekere toekomst, in 2012 weer hebben geleverd om de taken die het fonds heeft uit te voeren tot een goed einde te brengen.

Mr G.J. Jansen, voorzitter

1. Waarom een jaarverslag Faunafonds?

Jaarlijks brengt het bestuur van het Faunafonds een jaarverslag uit. Enerzijds omdat dit een wettelijke verplichting is, vastgelegd in artikel 91, eerste lid van de Flora- en faunawet, anderzijds omdat dit voor het bestuur een goede gelegenheid is zich aan een breder publiek te profileren.

In het jaarverslag legt het bestuur verantwoording af aan zijn opdrachtgevers (de Staatssecretaris van het ministerie van Economische Zaken en de colleges van gedeputeerde staten van de provincies) over het beleid dat het bestuur het afgelopen jaar heeft gevoerd en over de besteding van de gelden, die aan het bestuur van het Faunafonds ter beschikking zijn gesteld. In dit hoofdstuk worden de kerntaken en de missie van het Faunafonds toegelicht. Voorts wordt kort stilgestaan bij de samenstelling van het bestuur van het Faunafonds, beleidsregels van het Faunafonds en worden de onderdelen bezwaar en beroep alsmede de gevolgen die de wet Dwangsom voor het Faunafonds heeft gehad aangestipt.

1.1. Kerntaken en missie

De kerntaken van het Faunafonds staan vermeld in artikel 83 van de Flora- en faunawet. Het betreft:

- het bevorderen van maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade door dieren behorende tot beschermde inheemse soorten;
- het doen van onderzoek en geven van voorlichting omtrent maatregelen ter voorkoming en beperking van schade door dieren;
- het in daarvoor in aanmerking komende gevallen op verzoek verlenen van een tegemoetkoming in de schade die dieren behorende tot beschermde inheemse soorten hebben veroorzaakt aan bedrijfsmatig geteelde landbouwgewassen of bedrijfsmatig gehouden landbouwhuisdieren;
- het op verzoek geven van adviezen aan de Minister Economische Zaken en aan de colleges van gedeputeerde staten over aan hen bij wet opgedragen taken. Bijzonder in de advisering aan de Minister is onder meer het wettelijk verplichte Faunafondsadvies over het Faunabeheerplan van het Kroondomein en de hoogte van de jachtakebijdrage.

Naast deze wettelijke taken verricht het Faunafonds een aantal van de wettelijke taken afgeleide taken. Dit betreft ondermeer:

- Rastertaken op de Veluwe en de Meinweg en van verjaagactiviteiten voor rotganzen op Texel. Het Faunafonds heeft ca. 200 km raster op de Veluwe en in de Meinweg in onderhoud. Daarnaast draagt het Faunafonds bij aan de verjaging van rotganzen naar de hoeve Zeeburg op Texel.
- Ganzenopvangovereenkomsten voor rotganzen en brandganzen op Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog, alsmede twee overeenkomsten met particuliere ondernemers in Zeeland (rotganzen) en Noord-Brabant (taigarietganzen). Tot op heden worden de overeenkomsten telkens voor één jaar afgesloten. In 2012 hebben de drie agrarische natuurverenigingen op de Waddeneilanden afgesproken hun samenwerking verder te intensiveren door te fuseren. Door deze fusie is één agrarische natuurvereniging voor de drie Waddeneilanden ontstaan. Dit was voor het bestuur van het Faunafonds aanleiding een overeenkomst met het bestuur van de vereniging te sluiten waarbij is afgesproken dat voor de periode van 1 oktober 2013 tot en met 30 september 2013 een vast budget voor schade door beschermde dieren aan het bestuur van de vereniging zal worden toegekend. Voor het Faunafonds betekent deze afspraak dat er in die periode geen verzoekschriften voor een tegemoetkoming in de schade van de Waddeneilanden meer zullen worden ontvangen en dat er dus ook geen taxatieopdrachten meer behoeven te worden verleend. Voor het bestuur van de natuurvereniging biedt deze afspraak duidelijkheid over het beschikbare budget voor de gehele periode. Omdat het budget eind januari 2013 beschikbaar is gesteld kan het bestuur van de vereniging haar leden bij geval van schade snel uitbetalen.
- Opvangovereenkomsten voor dassen (ca. 550 stuks). In 2010 heeft het bestuur van het Faunafonds besloten de overeenkomsten vanaf 2011 weer met vijf jaar te verlengen tot en met 2015.

- Onderzoek naar mastaanbod. Op verzoek van de Minister van EZ verricht het Faunafonds jaarlijks een onderzoek naar het verwachte mastaanbod (hoeveelheid eikels, beukennotjes en kastanjes) op de Veluwe en in de Meinweg in de provincie Limburg. Op basis van de verwachte hoeveelheid mast bepaalt de Minister of de één op één methode voor het beheer van de populatie wilde zwijnen in deze gebieden moet worden toegepast.

Het Faunafonds kan, op verzoek van de Minister van EZ of een provincie, incidenteel extra taken verrichten.

Uitgangspunt is dat al deze taken op een rechtmatige en doelmatige wijze worden uitgevoerd en dat de kwaliteit van de beslissingen en de adviezen (inhoudelijk en juridisch-procedureel) hoog is.

Kernbegrippen, die als leidraad dienen bij de invulling van de taken van het Faunafonds als organisatie en de vormgeving van de werkprocessen zijn: deskundigheid, betrouwbaarheid, transparantie, klantgerichtheid met behoud van onafhankelijkheid, bedrijfsmatigheid, pro-actief handelen en maatschappelijke aanvaardbaarheid.

1.2. Bestuur

De leden van het bestuur van het Faunafonds zijn afkomstig uit kringen van de landbouw, de jacht en natuurbescherming en zijn deskundig op het gebied van het beheer van soorten en het bestrijden van schade. In het bestuur hebben voorts zitting een persoon uit kringen van de wetenschap met deskundigheid ten aanzien van gedragsecologie en een persoon afkomstig uit kringen van de dierenbescherming met deskundigheid ten aanzien van dierenwelzijn. Voorts heeft een tweetal adviseurs, één namens het Ministerie van Economische Zaken en één namens de gezamenlijke provincies zitting in het bestuur. Met deze brede samenstelling zijn alle aspecten van het faunabeheer in het bestuur ondergebracht. Deze samenstelling en de wettelijke verankering van het Faunafonds in de Flora- en faunawet geven de personen die lid zijn van het bestuur een onafhankelijke status. Het bestuur staat onder leiding van een voorzitter, die geen directe binding heeft met één of meer deskundigheden die in het bestuur zitting hebben. Het Faunafonds stelt jaarlijks een begroting op en publiceert een jaarrekening en jaarverslag onder andere op de website van het Faunafonds www.faunafonds.nl. Naast het verlenen van tegemoetkomingen in de schade heeft het Faunafonds een belangrijke adviserende taak voor de Minister van Economische Zaken en de colleges van gedeputeerde staten, verricht het Faunafonds onderzoek en geeft voorlichting over maatregelen ter voorkoming en beperking van schade door beschermde diersoorten.

De samenstelling van het bestuur in 2012 is in bijlage 1 van dit verslag opgenomen.

1.3. Beleidsregels

In de wet is bepaald dat een tegemoetkoming in de schade door dieren behorende tot een beschermde inheemse soort slechts wordt verleend aan een belanghebbende, indien die schade redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven. De tegemoetkoming wordt naar billijkheid bepaald. In 2002 heeft de toenmalige Staatssecretaris van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij het bestuur van het Faunafonds verzocht in overeenstemming met haar als mede met de colleges van gedeputeerde staten van de provincies beleidsregels op te stellen, (de Regeling vaststelling schadevergoeding Faunafonds), met inachtneming waarvan het Faunafonds op verzoeken voor een tegemoetkoming in de schade door beschermde inheemse soorten zal beslissen. De regeling alsmede de wijzigingen daarop worden gepubliceerd in de Staatscourant.

In deze regeling is tot op detailniveau vastgelegd op welke wijze een verzoekschrift faunaschade bij het bestuur moet worden ingediend, aan welke voorwaarden moet zijn voldaan om voor een tegemoetkoming in de schade in aanmerking te komen en in welke gevallen op voorhand reeds is bepaald dat geen tegemoetkoming in de schade zal worden verleend. Inmiddels zijn onderdelen van de regeling ter toetsing aan de rechter voorgelegd. De rechter heeft in de tot op heden aan hem voorgelegde gevallen steeds geoordeeld dat de beleidsregels van het Faunafonds de rechterlijke toets kunnen doorstaan.

1.4 Bezwaar en beroep

Indien een aanvrager van een tegemoetkoming in de schade het niet eens is met de beslissing, die hij van het Faunafonds op zijn aanvraag heeft ontvangen, dan kan hij daartegen een bezwaarschrift indienen bij het bestuur van het Faunafonds. Na ontvangst van een bezwaarschrift ontvangt de bezwaarde een ontvangstbevestiging.

Uitgangspunt is dat bezwaarschriften, die vóór 15 november 2012 zijn ingediend, voor advies worden voorgelegd aan de Afdeling Recht en Rechtsbescherming van de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken. In een aantal gevallen wordt het, aan de Afdeling Recht en Rechtsbescherming doorgezonden, bezwaarschrift voorzien van een zienswijze van het secretariaat van het Faunafonds. De Afdeling Recht en Rechtsbescherming neemt vervolgens contact op met bezwaarde en organiseert, als bezwaarde daartoe de wens heeft geuit, een hoorzitting waar bezwaarde in de gelegenheid wordt gesteld zijn bezwaren nader toe te lichten. De hoorzittingen worden altijd bijgewoond door de coördinator faunazaken of bij diens afwezigheid door een consulent van het Faunafonds. Deze is tijdens de hoorzitting in de gelegenheid de beslissing toe te lichten. Bezwaarde kan ook aangeven telefonisch gehoord te willen worden. Als bezwaarde daaraan de voorkeur geeft, wordt hij telefonisch gehoord door de jurist van de Afdeling die het bezwaarschrift in behandeling heeft. Van het horen wordt een verslag gemaakt. Op basis van het dossier en hetgeen tijdens de hoorzitting naar voren is gebracht stelt de Afdeling Recht en Rechtsbescherming een advies voor het bestuur van het Faunafonds op, in de vorm van een conceptbeslissing op bezwaar. De conceptbeslissing op bezwaar wordt aan het Faunafonds voorgelegd en indien het bestuur zich daarin kan vinden, door de voorzitter van het Faunafonds ondertekend.

Gedurende het jaar 2012 werd er, in afwijking van het bovenstaande, met enige regelmaat voor gekozen om bezwaarschriften niet voor advies voor te leggen aan de Afdeling Recht en Rechtsbescherming. Mede uit kostenoverwegingen is er voor gekozen om bij verzoekschriften, waarover geen twijfel bestaat en waarbij bezwaarde niet hoeft te worden gehoord, af te handelen door het secretariaat van het Faunafonds. De conceptbeslissing op bezwaar, die door het secretariaat van het Faunafonds is opgesteld, wordt aan het bestuur van het Faunafonds voorgelegd en indien het bestuur zich daarin kan vinden, door de voorzitter van het Faunafonds ondertekend. Circa 55 bezwaarschriften zijn in 2012 op deze wijze afgehandeld.

Als een aanvrager het niet eens is met de beslissing op zijn bezwaarschrift dan staat hem de gang naar de rechter tot wiens rechtsgebied de woonplaats van de aanvrager behoort, open en in tweede instantie hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Bezwaarschriften die vanaf 15 november 2012 zijn ontvangen worden in het geheel niet langer voor advies voorgelegd aan de Afdeling Recht en Rechtsbescherming. Het bestuur van het Faunafonds heeft er, met ingang van 1 januari 2013, voor gekozen om bezwaren en beroepen door een aparte afdeling binnen het secretariaat van het Faunafonds te laten behandelen. Alle per 1 januari 2013 nog in behandeling zijnde bezwaren zullen door de Afdeling Recht en Rechtsbescherming in 2013 worden afgehandeld. De beroepen zullen voor het merendeel worden overgedragen aan het Faunafonds.

1.5. Wet Dwangsom

Op 1 oktober 2009 is de Wet Dwangsom in werking getreden. Deze wet houdt in dat wanneer een bestuursorgaan niet tijdig, dat wil zeggen binnen de wettelijke termijnen of als deze niet zijn gesteld binnen redelijke termijnen, op een verzoek dient te beslissen. De gevolgen van deze wet voor de werkwijze van het Faunafonds is besproken tijdens een bestuursvergadering. Geconstateerd is dat voor het Faunafonds geen wettelijke termijnen zijn gesteld en dat er dus binnen redelijke termijn moet zijn beslist. Doorgaans geldt als redelijke termijn de periode van 8-10 weken. In de werkwijze van het Faunafonds zal het vaak niet lukken die termijn te halen. Daarom zal aan verzoekers de procedure worden toegelicht in de ontvangstbevestiging en zal worden aangegeven dat een verzoeker van een tegemoetkoming in de schade de beslissing op zijn verzoek binnen tien weken nadat hij de bevestiging taxatie grondgebruiker van de taxateur heeft ontvangen, tegemoet kan zien. Voor wat betreft de afhandeling van bezwaren zijn afspraken gemaakt met de Dienst Regelingen dat bezwaarschriften in beginsel binnen de daarvoor geldende termijnen zullen worden afgerond. Er is in 2012 één geval bekend (spechtenschade in boomteelt), waarin niet binnen twee weken na een ingebrekestelling op het bezwaar is beslist. De maximale dwangsom van € 1.260,- is in dit geval door het Faunafonds toegekend.

2. De positie van het Faunafonds

2.1. Wettelijke en bestuurlijke kader waarbinnen het Faunafonds opereert

Het Faunafonds is op 1 april 2002, bij de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet, ingesteld. Het is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). Sinds de inwerkingtreding van de Kaderwet ZBO zijn ook de bepalingen van die wet op het Faunafonds van toepassing, voor zover deze niet strijdig zijn met de bepalingen in de Flora- en faunawet. Zijn de bepalingen uit de kaderwet ZBO wel strijdig met de bepalingen in de Flora- en faunawet dan zou formeel de Flora- en faunawet moeten worden aangepast. Het departement heeft er echter voor gekozen deze wet niet meer aan te passen, omdat de Flora- en faunawet op termijn zal worden geïntegreerd in de nieuwe wet Natuurbescherming.

Het bestuur is bestuurder en toezichthouder van het Faunafonds
Het bestuur van het Faunafonds heeft tot taak het Faunafonds te besturen. Het bestuur hanteert daarbij de volgende missie en bestuursvisie:

Missie:

“Het Faunafonds ontwikkelt zich tot het kennis- en adviescentrum voor het beheer van de Nederlandse fauna, in het bijzonder ten aanzien van het voorkomen en beperken van schade door in het wild levende dieren aan bedrijfsmatig geteelde landbouwgewassen en bedrijfsmatig gehouden landbouwhuisdieren. Het bestuur geeft hieraan invulling door het (laten) verrichten van onderzoek, het geven van adviezen en het verlenen van tegemoetkomingen in de schade”.

Bestuursvisie:

Het bestuur voert een beleid dat effectief en efficiënt is en wil zuinig omgaan met de middelen die door de Minister van EZ en eventueel anderen beschikbaar worden gesteld. Het bestuur wil transparant, daadkrachtig en betrouwbaar zijn, gesteund door een efficiënt, burgergericht en bedrijfsmatig werkend ambtelijk secretariaat.

De wijze waarop het bestuur zijn taak uitoefent is in overeenstemming met Beginselen van deugdelijk Overheidsbestuur, zoals deze zijn vastgelegd in de Nederlandse code voor goed openbaar bestuur van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Juni 2009, 20522/1722-GMD32). Met het onderschrijven van deze code geeft het bestuur van het Faunafonds aan zich op een maatschappelijk geaccepteerde wijze te willen gedragen en erkent het bestuur de uitgangspunten en de principes van de code. De code staat toe dat op onderdelen gemotiveerd van de principes en uitgangspunten mag worden afgeweken.

Op de volgende punten wijkt het bestuur af van de principes en uitgangspunten van de code, waarbij de reden van de afwijking wordt vermeld:

- *Het bestuur vervult zowel de taak van bestuur als de taak van de raad van toezicht.*
Voor de motivering van deze afwijking van de code wordt verwezen naar de wijze waarop het bestuur van het Faunafonds is samengesteld en benoemd overeenkomstig de artikelen 85, 86 en 87 van de Flora- en faunawet. Daarin is impliciet bepaald dat het bestuur zelf het orgaan is dat bestuurt en toezicht houdt op het reilen en zeilen van het fonds. Het bestuur houdt in beginsel toezicht op twee fronten, namelijk als orgaan dat de ontwikkeling van ideeën en voorstellen ten aanzien van in het wild levende dieren stimuleert en begeleidt (de strategie die moet leiden tot het realiseren van de doelstellingen) en anderzijds als een soort “raad van toezicht” op de uitvoering van de taken van het secretariaat (bewaken van de operationele en financiële doelstellingen). Het bestuur is, zoals uit de

wet blijkt, samengesteld uit verschillende geledingen die bij het faunabeleid in ons land betrokken zijn. Dat zijn de landbouw, de jacht, de natuurbescherming (zowel de gebieds- als de soortenbescherming) alsmede het dierenwelzijn. Voorts is een persoon uit de wetenschap met specifieke deskundigheid ten aanzien van dierecologie aan het bestuur toegevoegd. Met deze samenstelling is gewaarborgd dat alle belangen bij het Nederlandse faunabeleid voldoende in het bestuur zijn vertegenwoordigd. De onafhankelijk voorzitter zorgt dat het evenwicht tussen belangen gewaarborgd blijft.

- *Het bestuur heeft zelf een Rooster van Aftreden vastgesteld.*

In de Flora- en faunawet is voorzien in de benoeming van de bestuursleden. De wettelijke benoemingswijze staat naar de mening van het bestuur niet garant voor continuïteit. Daarom heeft het bestuur binnen de kaders van de wet in februari 2006 zelf een Rooster van Aftreden vastgesteld. Volgens dit rooster is voor de komende jaren bepaald welk bestuurslid zijn zetel op welk moment beschikbaar stelt. Zo is gewaarborgd dat regelmatig “nieuw bloed” in het bestuur kan instromen. Voor de verschillende bestuurszetels zijn profielschetsen opgesteld. Bij het vervullen van vacante bestuurszetels worden steeds de betrokken de organisaties uitgenodigd een voordracht van minimaal twee personen te doen. Een delegatie van het bestuur heeft vervolgens een gesprek met de voorgedragen kandidaten, brengt aan het bestuur verslag uit van de gesprekken en doet vervolgens een voorstel voor benoeming in de bestuursvergadering. Als het bestuur daarmee instemt, wordt de Minister van EZ voorgesteld samen met de Colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies de voorgedragen persoon als nieuw Faunafondsbestuurslid te benoemen. Met deze werkwijze wordt, naar de mening van het bestuur, gewaarborgd dat de belangen, die bij de uitvoering van het faunabeleid een rol spelen, telkens voldoende aan bod kunnen komen. In 2012 expireerde de eerste benoemingstermijn van de heer Dijkhuis per 30 juni 2012. De Staatssecretaris van EZ heeft de benoemingstermijn van de A. Dijkhuis (jacht) met terugwerkende kracht tot 1 juli 2012 voor de periode eindigend op 30 juni 2016 verlengd. Voor een volledig overzicht van de benoemingsperiodes van de huidige bestuursleden wordt verwezen naar bijlage 1 van dit jaarverslag.

Bij het functioneren van het fonds let het bestuur erop dat er zoveel mogelijk transparant wordt gewerkt. Zo is besloten dat de vastgestelde verslagen van bestuursvergaderingen alsmede de aan de Staatssecretaris van EZ uitgebrachte adviezen en de resultaten van in opdracht van het Faunafonds uitgevoerd onderzoek op de website van het Faunafonds worden geplaatst. Daarnaast worden per half jaar gerangschikt ook de uitbetaalde tegemoetkomingen op de website gepubliceerd. Het jaarverslag en de jaarrekening worden op de website van het Faunafonds gepubliceerd. Het bestuur heeft met ingang van 2010 er uit milieu- en kostenoverwegingen voor gekozen het jaarverslag niet meer in boekvorm uit te brengen. Degenen die in het verleden het jaarverslag van het Faunafonds toegestuurd kregen ontvangen nu een brief waarin wordt meegedeeld dat het jaarverslag van het Faunafonds op de website van het Faunafonds is in te zien.

Conform het Aansturingsarrangement Faunafonds dat tussen de Secretaris-Generaal van destijds het Ministerie van LNV en het bestuur van het Faunafonds is overeengekomen, vindt eens per twee jaar overleg met de Minister van EZ (Staatssecretaris) plaats over de taakuitoefening door het bestuur van het Faunafonds.

- *De inrichting van het financiële verslaggeving vindt plaats aan de hand van het namens de Minister van EZ 2012 vastgestelde Controle protocol Faunafonds; Verantwoordingsgesprek met de Minister van EZ.*

Hoewel de provincies met ingang van 2012 verantwoordelijk waren voor de bekostiging van de taken van het Faunafonds heeft de Minister van EZ nog het controleprotocol vastgesteld op basis waarvan

de financiële verslaglegging wordt gecontroleerd door de externe accountant. Daarvan wordt verslag gedaan in de Controleverklaring, waarin voor de jaarrekening van het fonds de wettelijk verplichte getrouwheids- en rechtmatigheidsverklaring wordt afgegeven. Ook heeft, over de wijze van besteding van middelen en de wijze waarop daarover verslag is gedaan, in 2012 nog het Verantwoordingsgesprek plaatsgevonden met een vertegenwoordiger van de Staatssecretaris van EZ. Voor 2013 is afgesproken dat de provincies het Controle protocol Faunafonds zullen opstellen en dat het Verantwoordingsgesprek met (een delegatie van) de provincies zal plaatsvinden. Hiertoe is onder meer de provincie Utrecht voor 2013 aangewezen als verrekenprovincie.

Hierna zal de wijze waarop het toezicht op het functioneren van het fonds vorm en inhoud heeft gekregen worden toegelicht. Hierbij moet worden opgemerkt dat een grote rol is weggelegd voor het secretariaat van het Faunafonds. De medewerkers van het secretariaat verrichten, onder leiding en verantwoording van de secretaris de dagelijkse werkzaamheden. In de Mandaatregeling Faunafonds is vastgelegd voor welke werkzaamheden het bestuur de secretaris mandaat heeft verleend. De toezichtstaken van het bestuur zien op de in mandaat uitgevoerde taken van het secretariaat, alsmede op het eigen functioneren van het bestuur.

In het kader van good governance heeft het bestuur in 2007 een gedragscode voor bestuursleden en medewerkers van het Faunafonds vastgesteld. In de gedragscode zijn bepalingen opgenomen, die moeten voorkomen dat belangenversterving optreedt bij bestuursleden en medewerkers. Overigens is de door het bestuur vastgestelde gedragscode voor wat de medewerkers van het Faunafonds aanvullend op de gedragscode, die al voor hen geldt als medewerkers van de directie Natuur en Biodiversiteit van het Ministerie van EZ. De gedragscode is op de website van het Faunafonds gepubliceerd.

In aanvulling op de toezichtrol, die het bestuur zelf vervuld en die hiervoor is beschreven, heeft het bestuur uit zijn midden een aantal commissies benoemd die tot taak hebben bepaalde bestuursbesluiten, die door het secretariaat worden geconcipeerd voor besluitvorming in de bestuursvergadering voor te bereiden of die, in het geval van de Auditcommissie, toezichttaken verricht op het financiële middelenbeheer van het fonds. De commissies worden hierna beschreven.

Auditcommissie

Eind 2004 heeft de Minister van LNV de Regeling Liquidemiddelenbeheer vastgesteld en aan het bestuur van het Faunafonds toegezonden. De Regeling is binnen het bestuur besproken. Naar aanleiding daarvan heeft het bestuur besloten dat de wijze waarop het bestuur omgaat met zijn liquide middelen moet worden vastgelegd in een Treasurystatuut. Het concept van het statuut is voorgelegd aan de accountant van het fonds. Het concept met daarin opmerkingen van de accountant verwerkt, is vastgesteld in de bestuursvergadering van 7 april 2005.

Commissie Onderzoek Faunafonds

De Commissie heeft tot taak het onderzoek, waartoe door het bestuur van het Faunafonds is besloten, te volgen en te bezien of het overeenkomstig de afspraken wordt uitgevoerd. Daarnaast heeft de Commissie een rol bij het ontwikkelen van onderzoeksvragen en het definiëren van nieuwe onderzoeksvorstellen. Tenslotte bewaakt de Commissie het onderzoeksfonds, het budget dat voor onderzoek beschikbaar is. De Commissie Onderzoek vergadert doorgaans vier keer per jaar. In 2012 heeft de Commissie zich bezig gehouden met initiëring en begeleiding van onderzoek, alsook de

terugkoppeling van onderzoeksresultaten naar het bestuur. Daarnaast is actief het ministerie van EZ, provincie en faunabeheereenheden bericht over onderzoekstaken, alsmede verschillende media en relevante vaktijdschriften. Het onderzoek is uitgezet conform de doelstellingen zoals omschreven in het Meerjarenprogramma Onderzoek Faunafonds 2009-2013.

Klankbordgroep Faunafonds

Teneinde de contacten met de 'klanten' van het Faunafonds te intensiveren heeft het bestuur besloten tot de instelling van een klankbordgroep. De taak van de klankbordgroep is onder meer het bestuur te adviseren over praktische zaken die aanvragers van een tegemoetkoming in de schade raken. De klankbordgroep is in 2012 twee maal bijeen gekomen; in april en in november. Met de klankbordgroep is onder meer de gesproken over de decentralisatie en de toekomstige rol van het Faunafonds. Daarnaast heeft het adequaat gebruik op de agenda gestaan en is naar aanleiding van de bespreking van de communicatiestrategie vanuit de klankbordgroep het advies gekomen om als Faunafonds een nieuwsbrief uit te brengen. Dit advies is door het bestuur overgenomen, wat heeft geresulteerd in de eerste digitale nieuwsbrieven die eind 2012 zijn rondgestuurd. De klankbordgroep wordt voorgezeten door de heer P. de Koeijer, bestuurslid van het Faunafonds. Verder hebben in de klankbordgroep zitting de heren: A. Hooijer, M. Dekker, E. Tijhaar, J. Zevenbergen, C. Smeets en W. Streekstra. De heer Zevenbergen heeft zich per november uit de klankbordgroep teruggetrokken. Voor zijn positie bestaat momenteel een vacature. Het secretariaat van de klankbordgroep wordt gevoerd door de heer M. Westebring, beleidsmedewerker Faunazaken bij het secretariaat van het Faunafonds.

2.2. Samenwerking met de provincies

Het Faunafonds is het wettelijk adviesorgaan voor de colleges van gedeputeerde staten van de provincies. In de Flora- en faunawet is in artikel 68 bepaald dat, alvorens gedeputeerde staten een ontheffing kunnen verlenen, het Faunafonds moet worden gehoord omtrent de aanvraag en de eventuele ontheffingverlening. De wetgever heeft deze wettelijke adviestaak aan het Faunafonds opgedragen om landelijk zoveel mogelijk één zelfde ontheffingenbeleid te voeren. In 2012 heeft het Faunafonds in totaal 147 adviezen (in 2011: 190) aan gedeputeerde staten uitgebracht. In paragraaf 3.2 is een tabel opgenomen, waarin per provincie het aantal verstrekte adviezen is uitgesplitst. Daarnaast dienen gedeputeerde staten ontwerp faunabeheerplannen, alvorens zij deze goed keuren, voor een wettelijk advies aan het Faunafonds voor te leggen. In het verslagjaar zijn drie faunabeheer(deel)-plannen (in 2010: vijf) aan het bestuur voor advies voorgelegd en heeft het bestuur daarover advies uitgebracht.

De Faunabeheereenheden spelen in de provincies een belangrijke rol bij het planmatig beheer van diersoorten. Faunabeheereenheden doen regelmatig een beroep op de kennis en de deskundigheid van het Faunafonds bij het opstellen van provinciale/regionale faunabeheerplannen. Het Faunafonds is daarom deelnemer aan het overleg van de secretarissen van de Faunabeheereenheden.

2.3. Wet- en regelgeving

In het verslagjaar 2012 is het Besluit Faunafonds aangepast. De afspraken, die tussen het rijk en de provincies zijn gemaakt over decentralisatie van het natuurbesleid, zijn voor zover deze betrekking hadden op het Faunafonds, vastgelegd in het gewijzigde Besluit Faunafonds.

2.4. Bedrijfsvoering

Administratieve Organisatie:

In het verslagjaar is de administratieve organisatie (AO) van de werkzaamheden van het secretariaat van het Faunafonds wederom geactualiseerd. In de AO is vastgelegd welke functionaris voor welke taken verantwoordelijk is en hoe de routing van bepaalde werkzaamheden verloopt. De AO is niet alleen voor nieuwe medewerkers van groot belang bij hun inwerkprogramma, maar wordt ook door de ervaren medewerkers als naslagwerk gebruikt. Bovendien maakt de accountant graag gebruik van de AO-beschrijving bij de controle van de jaarrekening.

Digitale inwinning verzoekschriften:

Sinds 1 maart 2011 is het invullen en digitaal inzenden van een verzoekschrift tegemoetkoming Faunaschade mogelijk. Geconcludeerd moet worden dat in redelijke mate van deze mogelijkheid gebruik wordt gemaakt. Ca. 52% (2011: 42%) van de in 2012 ontvangen verzoekschriften werd digitaal ingediend.

2.5. Financiering van het Faunafonds

Ministerie van EZ in het bijzonder de directie Natuur en Biodiversiteit is samen met de provincies verantwoordelijk voor de financiering van het Faunafonds.

In 2012 zijn in totaal 5.863 verzoekschriften Faunaschade ontvangen (in 2011: 6.222) en is in totaal ruim € 13,6 miljoen (in 2011: € 12,0 miljoen) aan tegemoetkomingen in de schade betaald. Dit bedrag is exclusief de schadecomponent in de ganzenopvangovereenkomsten voor de Waddeneilanden. Dat bedrag was € 1.434.148 (in 2011: € 1.662.279). In totaal heeft het Faunafonds in 2012 dus ruim € 15,0 miljoen betaald aan tegemoetkomingen (in 2011: € 13,6 miljoen).

Voor een gedetailleerd overzicht van de financiën wordt volstaan te verwijzen naar de het hoofdstuk 4.1 uitvoering kerntaken alsmede naar de jaarrekening 2012, dat als tabel 2 bij dit verslag is gevoegd.

3. Transitie van de Faunafondstaken naar de provincies

In 2009 zijn reeds de eerste stappen gezet, die moesten leiden tot de decentralisatie van de Faunafondstaken. In dat kader zijn destijds een werkgroep en een stuurgroep ingesteld bestaande uit medewerkers van het IPO/de provincies, destijds nog LNV alsmede het Faunafonds. De werkgroep decentralisatie heeft de stuurgroep uit efficiëncy en kostenoverweging geadviseerd de taken van het Faunafonds na decentralisatie onder te brengen in een centrale unit. Dit is veel efficiënter dan de Faunafondstaken op te splitsten over de twaalf provincies. Ook de taak onderzoek naar het voorkomen en beperken van schade door dieren kan vanuit een centrale organisatie veel efficiënter worden uitgevoerd. De stuurgroep IPO/LNV/Faunafonds heeft de aanbevelingen van de werkgroep overgenomen, waarbij LNV een voorbehoud heeft gemaakt voor de financiën. Na het Decentralisatieakkoord van september 2011 hebben de betrokken partijen bezien in hoeverre de afspraken uit 2009 als basis konden dienen voor de decentralisatie van de Faunafondstaken. In 2012 hebben de drie betrokken partijen uitgesproken de afspraken uit 2009 als uitgangspunt te nemen voor de verdere onderhandelingen over de decentralisatie van de Faunafondstaken.

Per 1 januari 2012 is tussen de provincies en het Ministerie van Economische Zaken afgesproken dat de provincies met ingang van de datum financieel verantwoordelijk geworden voor het Faunafonds. Het bijbehorende budget is in 2012 echter nog niet aan de provincies overgeheveld. Zoals de jaren daarvoor heeft de bevoorschotting door het Ministerie van Economische Zaken plaatsgevonden. Met ingang van 2013 is het voor het Faunafonds benodigde beleidsgeld overgedragen aan de provincies, waarbij de provincie Utrecht voor dat jaar is aangewezen als verrekenprovincie. De vaste medewerkers hebben een aanstelling bij het Ministerie van Economische Zaken en blijven, gelet op artikel 100 van de Flora- en faunawet waarin is vastgelegd dat de Minister aan het Faunafonds een secretariaat ter beschikking stelt, tot nader order in dienst en betaald worden door het Ministerie. Het Rijk houdt voorts de juridische verantwoordelijkheid voor het Faunafonds, zolang de Flora -en faunawet van kracht is. Tot 1 januari 2014, het jaar waarop het Faunafonds naar verwachting volledig gedecentraliseerd zal zijn, ontvangen de provincies een decentralisatie-uitkering. Na de feitelijke decentralisering van de Faunafondstaken zal de financiering via het Provinciefonds verlopen. Bij de uitvoeringsafspraken, die zijn gemaakt is tevens een taakstelling op de uitvoeringskosten overeengekomen. In 2012 is de financiële verantwoordelijkheid van de provincies voor het fonds vastgelegd in de wijziging van de AMvB (Besluit Faunafonds). Tot de definitieve decentralisatie, die wordt geëffectueerd na de inwerkingtreding van de nieuwe wet Natuurbescherming blijft het Faunafonds een zelfstandig bestuursorgaan.

4. Beleidsinhoudelijke onderwerpen in 2012

Kerntaken

4.1. Uitvoering kerntaken

4.1.1. Verzoekschriften voor een tegemoetkoming in de schade door dieren behorende tot beschermde inheemse diersoorten

In artikel 84 van de Flora- en faunawet is bepaald dat een belanghebbende die schade lijdt veroorzaakt door dieren behorende tot beschermde inheemse diersoorten en die in redelijkheid niet tot zijn risico dient te blijven zich tot het Faunafonds kan wenden met een verzoek een tegemoetkoming in de schade te verlenen.

Tabel 1: aantallen ontvangen verzoekschriften voor een tegemoetkoming in de schade over de jaren 2007 tot en met 2012

Aantal verzoekschriften:					
2007	2008	2009	2010	2011	2012
4.080	4.845	5.311	5.829	6.222	5.863

Het totaal aantal ontvangen verzoekschriften in 2012 vertoont een lichte daling ten opzichte van 2011 en is nagenoeg gelijk aan 2010. Uit een analyse van de per maand ontvangen verzoekschriften blijkt dat het aantal ontvangen verzoekschriften in de maanden januari tot en met juli, met uitzondering van de maand februari, een neerwaartse tendens vertonen. In de maanden augustus en september is het aantal ontvangen verzoekschriften echter fors gestegen. De stijging van het aantal verzoekschriften in de maanden augustus en september moet voor een belangrijk deel worden toegerekend aan schade door zangvogels in rijpend fruit.

Over het geheel genomen kan geconcludeerd worden dat de in 2011 voorzichtig ingezette neerwaartse trend van het aantal ontvangen verzoekschriften in het najaar, waarbij de schade wordt veroorzaakt door overwinterende ganzen, zich in 2012 heeft voortgezet. Het aantal ontvangen verzoekschriften waarbij schade is veroorzaakt door zowel overwinterende als overzomerende ganzen is in 2012 afgenomen.

4.1.2. Verleende tegemoetkomingen

Hierna is in tabel 2 vermeld welke bedrag per diersoort is verleend als tegemoetkoming in de schade. Het gaat hierbij om de tegemoetkoming die per diersoort in 2012 is uitbetaald.

Gelijk aan voorgaande jaren is in het totaalbedrag niet opgenomen de schade die is ontstaan door de opvang van overwinterende rotganzen en brandganzen op de Waddeneilanden (Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog). Deze opvangovereenkomsten, die door het Faunafonds worden uitgevoerd, kennen dezelfde systematiek als de PSAN overeenkomsten. Dat wil zeggen dat de opvangovereenkomsten bestaan uit twee componenten, te weten een vaste component voor het feit dat de grondgebruiker meedoet aan de opvangovereenkomst (extra onkruidbestrijding en extra doorzaaien) en een variabele component voor de door de ganzen aangerichte gewasschade. In de jaarrekening is op blz. 48 een totaal bedrag opgenomen voor de ganzenopvangovereenkomsten van € 1.434.148. De schadecomponent bedroeg in 2012 € 1.107.129. Dat betekent dat voor de vaste component in totaal € 327.019 is uitbetaald.

Het totaal bedrag aan in 2012 verleende tegemoetkomingen in de schade, inclusief het gewasschadebedrag voor de opvang van overwinterende ganzen op de Waddeneilanden, bedraagt derhalve € 14.778.682.

Diersoort:	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Haas	20.205	37.773	27.042	38.019	14.824	48.466
Konijn	279					172.808
Fazant	14.333	8.586	11.763	2.135	4.216	2.641
Wilde eend	9.204	4.089	11.053	15.571	2.781	4.504
Houtduif		132	2.386	31	12.764	650
Patrijs		2.718			169	
Kolgans	907.615	2.267.768	1.094.709	1.296.576	1.885.917	1.633.462
Grauwe gans	1.344.536	2.246.282	1.594.771	1.917.884	2.937.937	3.068.951
Rietgans	29.619	88.345	57.651	70.341	105.156	62.968
Kl. rietgans	42.516	100.054	60.403	72.767	86.052	60.648
Brandgans	658.140	1.707.528	768.345	870.525	1.573.538	1.506.266
Rotgans	842.949	421.693	141.896	183.205	313.290	355.552
Canadagans	1.873	1.479	3.885	1.399	3.930	3.700
Overz.gans	3.638					
Overz. kolgans	14.518	72.833	80.663	52.190	59.671	80.276
Overz. Gr. gans	536.124	1.055.586	1.279.060	1.614.118	1.947.459	2.247.664
Overz. Br. gans	19.886	106.893	65.537	111.068	127.598	185.395
Kleine zwaan	2.502	4.074	3.822	5.052	8.388	128
Wilde zwaan	2.026	4.496	3.537	572	5.375	2.027
Knobbelzwaan	69.891	93.116	65.414	71.220	83.783	54.553
Bergeend	710	948	984		43	757
Smient	624.992	768.144	523.002	417.805	802.494	555.813
Meerkoet	13.893	17.069	8.290	8.020	14.984	9.657
Waterhoen		1.324	1.733	187		
Meesachtigen	189.192	1.572.370	508.398	1.322.887	1.130.544	2.592.449
Zanglijster	19.129	2.828	8.259	23.790	17.475	28.995
Merel	27.052	21.020	11.753	15.950	20.465	43.149
Vinkachtigen	63.919	119.171	9.510	68.360	70.577	169.005
Spechtachtigen	65.301	5.583		64	765	467
Ov. zangvogels	231.010	138.604	6.080			
Zwarte kraai	6.562	8.969	2.738	40	1.162	857
Roek	39.271	80.258	66.257	50.807	41.711	84.290
Kauw		431		156	264	3.174
Ekster	2.102	9.736	3.912	8.653	7.389	50.774
Spreeuw	5.897		795	3.226	65	3.520
Scholekster			3.166	118	188	
Havik						18.311
Holenduif	960	5.722	13.095	10.517	8.044	8.070
Zilvermeeuw	377	73	343			1.656
Huismus	1.833	975	410	390	645	1.154
Gaai	5.260	12.300	5.400	22.138	18.576	38.082
Kokmeeuw			1.762		1.103	2.843
Kievit				2.115		
Edelhert	54.328	70.702	43.625	101.508	128.597	97.716
Damhert	21.882	36.311	71.076	39.502	81.172	126.090
Ree	7.910	538	20.566	17.448	27.740	14.079
Wild zwijn	49.119	46.239	124.342	155.653	190.500	128.928
Das	71.243	59.252	101.119	100.108	89.699	195.745
Bever	174	139	61	723	546	3.067
Veldmuis	466					
Woelrat	19.951	4.965	33.190 **		226.570 ****	
Steenmarter				77		
Kraanvogel					1.055	2.337
	6.042.387	11.207.116*	6.841.803***	8.692.915	12.055.221****	13.671.644

Tabel 2: verleende tegemoetkomingen Faunafonds in 2007 tot en met 2012

In de jaarrekening 2012 is vermeld dat een totaal bedrag voor tegemoetkomingen in de schade is betaald van €13.678.222. In 2012 is een bedrag van €3.987 terugontvangen voor in 2011 teveel betaalde tegemoetkomingen. Voorts is in 2012 een bedrag van €10.565 te veel betaald dat in 2013 is terugontvangen.

- * In de jaarrekening 2008 is een totaalbedrag vermeld van €11.206.207. Het verschil van €909 heeft betrekking op correctieboekingen in 2008
- ** Dit bedrag betreft twee beslissingen na bezwaar waarbij een (hogere) tegemoetkoming is betaald in schade veroorzaakt door woelratten aan fruitbomen in het jaar 2005.
- *** In de jaarrekening 2009 is een totaal bedrag vermeld van €6.838.182. Het verschil van €3.621 heeft betrekking op correctieboekingen in 2009. Het bedrag van €6.841.803 is in 2009 betaald voor tegemoetkomingen in de schade. Daarnaast is €649.414 betaald voor tegemoetkomingen in het kader van de opvang van overwinterende ganzen op de Waddeneilanden (Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog). Deze opvangovereenkomsten, die door het Faunafonds worden uitgevoerd, kennen dezelfde systematiek als de PSAN overeenkomsten voor de ganzenopvang die in de rest van Nederland kunnen worden afgesloten. Het totaalbedrag aan in 2009 verleende tegemoetkomingen bedraagt derhalve €7.491.217.
- **** Dit betreft een beslissing na meerdere procedures bij de bestuursrechter waarbij op grond van een finale uitspraak van Raad van State een hogere tegemoetkoming is betaald in schade veroorzaakt door woelratten aan fruitbomen in het jaar 2005
- ***** In de jaarrekening 2011 is een totaal bedrag van €12.052.003 opgenomen. Het verschil van €3.218 heeft betrekking op twee tegemoetkomingen die in 2010 dubbel zijn betaald en die in 2011 zijn terugontvangen.

Prijzvergelijking 2011/2012

Drogestofprijzen	2011		2012	
	Prijs	Opbrengst	Prijs	Opbrengst
Gras				
<i>Gangbaar gras</i>				
voorjaarsnede	€ 0,26	150 kg/ds	€ 0,22	150 kg/ds
zomersneden	€ 0,20	120 kg/ds	€ 0,24	120 kg/ds
najaarsnede	€ 0,16	120 kg/ds	€ 0,21	120 kg/ds
<i>Biologisch gras</i>				
voorjaarsnede	€ 0,56	150 kg/ds	€ 0,39	150 kg/ds
zomersneden	€ 0,39	120 kg/ds	€ 0,47	120 kg/ds
najaarsnede	€ 0,34	120 kg/ds	€ 0,44	120 kg/ds
Eilandtoeslag Terschelling	20%	per kg/ds	€ 0,032	per kg/ds
Eilandtoeslag Ameland, Schier	20%	per kg/ds	€ 0,016	per kg/ds
Granen				
Wintertarwe kleigrond	€ 0,20	9000 kg	€ 0,25	9200 kg
Wintertarwe zware kleigrond	€ 0,20	8400 kg	€ 0,25	8600 kg
Wintertarwe zandgrond	€ 0,20	7800 kg	€ 0,25	7300 kg
Wintergerst kleigrond	€ 0,20	6500 kg	€ 0,24	7900 kg
Wintergerst zandgrond	€ 0,20	5900 kg	€ 0,24	6300 kg
Winterrogge zandgrond	€ 0,19	5500 kg	€ 0,23	4000 kg
Zomertarwe kleigrond	€ 0,20	7100 kg	€ 0,25	6900 kg
Zomergerst kleigrond	€ 0,20	6600 kg	€ 0,24	6900 kg
Zomergerst noordelijke zand en dalgrond	€ 0,20	6000 kg	€ 0,24	5900 kg
Haver, noordelijke zand en dalgrond	€ 0,19	5400 kg	€ 0,24	5100 kg
Triticale	€ 0,20	5600 kg	€ 0,24	5600 kg
Biologische wintertarwe, kleigebieden	€ 0,30	6000 kg	€ 0,31	6100 kg
Biologische winterrogge, zandgebieden	€ 0,27	3500 kg	€ 0,29	3500 kg
Biologische zomertarwe, kleigebieden	€ 0,30	5400 kg	€ 0,31	5500 kg
Biologische zomergerst, kleigebieden	€ 0,29	4250 kg	€ 0,30	5000 kg
Biologische haver, zandgebieden	€ 0,29	5000 kg	€ 0,31	5000 kg
Biologische triticale, zandgebieden	€ 0,29	4500 kg	€ 0,29	4500 kg
Toeslag Brouwgerst	€ 0,02	per kg	€ 0,02	per kg
Toeslag Baktarwe	€ 0,02	per kg	€ 0,02	per kg
Toeslag Biologische baktarwe	€ 0,03	per kg	€ 0,03	per kg
Fruitprijzen				
Jonagold	€ 0,35	per kg	€ 0,50	per kg
Elstar	€ 0,40	per kg	€ 0,65	per kg
Cox's O.P.	€ 0,40	per kg	€ 0,65	per kg
Golden Delicious	€ 0,32	per kg	€ 0,50	per kg
Boskoop	€ 0,32	per kg	€ 0,55	per kg
Delcorf	€ 0,40	per kg	€ 1,00	per kg
Juami	€ 0,70	per kg	€ 0,80	per kg
Rubens	€ 0,65	per kg	€ 0,75	per kg
Wellant	€ 0,65	per kg	€ 0,75	per kg
Kanzi	€ 0,75	per kg	€ 0,85	per kg
Greensta	€ 0,65	per kg	€ 0,70	per kg
Conference	€ 0,38	per kg	€ 0,70	per kg
Doyenne du comice	€ 0,38	per kg	€ 0,75	per kg
Triomphe de Vienne	€ 0,30	per kg	€ 1,00	per kg
Beurre Hardy	€ 0,25	per kg	€ 0,55	per kg
Gieser Wildeman	€ 0,30	per kg	€ 1,00	per kg
Saint Remy	€ 0,25	per kg	€ 0,60	per kg
B.A. Lucas	€ 0,35	per kg	€ 0,70	per kg
Sweet Sensation	nvt		€ 1,00	per kg
Opslag biologisch fruit	nvt		nvt	
Biologische appels	€ 0,90	per kg	€ 1,25	per kg
Biologische peren	€ 1,00	per kg	€ 1,40	per kg

Toelichting op de cijfers

Naast het totaal uitbetaalde bedrag van € 14.778.682 heeft ook Dienst Regelingen aan deelnemers aan de ganzenopvangregeling in het kader van PSAN een bedrag aan opbrengstenderving aan landbouwgewassen betaald. Wanneer het totaal door het Faunafonds uitgekeerde bedrag over 2012 wordt vergeleken met voorgaande jaren dan valt het volgende op.

Het bedrag dat als tegemoetkoming in de schade in het kader van de Regeling schadevergoeding Faunafonds is uitbetaald, bedraagt € 13.678.222. Wanneer dit bedrag wordt vergeleken met het aan tegemoetkomingen uitgekeerde bedrag in 2011, € 12.052.003, dan is er sprake van een forse toename van het uitbetaalde bedrag. Deze toename moet vooral worden toegerekend aan een verdere stijging van de prijzen voor landbouwproducten. Met name de prijzen voor granen en de fruitprijzen zijn in 2012 aanmerkelijk gestegen.

Het bedrag aan tegemoetkomingen in schade veroorzaakt door overwinterende ganzen is licht gedaald met een bedrag van € 214.272,-. De lichte daling wordt met name veroorzaakt door een daling van het aantal verzoekschriften (ongeveer 300 verzoekschriften minder in de maanden januari t/m mei) en een lagere droge stof prijs. Daartegenover staat dat het bedrag aan tegemoetkomingen in schade veroorzaakt door overzomerende ganzen in 2012 verder is gestegen met een bedrag van € 378.607. Deze stijging wordt veroorzaakt door een toename van het aantal verzoekschriften en een hogere droge stof prijs voor het zomergras. Ook de hogere graanprijs draagt bij aan de stijging van het bedrag.

Het bedrag dat betaald is in schade veroorzaakt door vogels aan rijpend fruit, is meer dan verdubbeld ten opzichte van 2012. Het betaalde bedrag aan tegemoetkomingen is gestegen met € 1.594.537 ten opzichte van 2011. Ook vergeleken met eerdere jaren kan er in 2012 gesproken worden van een uitzonderlijk jaar met een record bedrag aan betaalde schade. De belangrijkste oorzaak hiervoor is met name de ontwikkeling van de fruitprijzen. Vooral de schade in Conference peren is van grote invloed op het totale schadebedrag. Het schadebedrag toegerekend aan peren bedraagt 90% van het totaal. Naast de grote aantrekkelijkheid van rijpende conference peren voor zangvogels, het groeiende areaal conference peren in de afgelopen jaren, was er in 2012 ook sprake van fors hoger liggende prijzen ten opzichte van 2011.

Wanneer de uitkeringen ten behoeve van de afzonderlijke diersoorten worden vergeleken met voorgaande jaren dan valt met name het volgende op.

Naast de jaarlijks terugkerende (beperkte) schades veroorzaakt door hazen in suikerbieten en winterwortelen kan de toename in 2012 toegerekend worden aan een forse hazenschade in boomkwekerijgewassen en een schade aan groentegewassen.

Opvallend is de schade die is veroorzaakt door konijnen. Het bedrag van € 172.808,- heeft betrekking op één schadesituatie waarbij konijnen schade hebben veroorzaakt aan boomkwekerijgewassen. De schade is ontstaan in de winter van 2009-2010. In verband met bijzondere weersomstandigheden was er sprake van een sluiting van de jacht. Een periode van extreme koude en vorst en gepaard gaande met een gedurende langere tijd aanwezig sneeuwdek waren de mogelijkheden om schade door konijnen te bestrijden beperkt. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft geoordeeld dat hier sprake was van een bijzondere situatie.

Een andere in het oog springende schade is de schade veroorzaakt door een havik. Het betreft een schade op een bedrijf met een op biologische wijze gehouden kippen. De schade is veroorzaakt door een havik in een schuur met kippen. Het bijzondere aan deze situatie is dat een zieke havik, via een opening

waarin ook de kippen wisselen van binnen naar buiten in de uitloop, de schuur was binnen gelopen en de kippen heeft opgejaagd. Door deze stresssituatie zijn de kippen naar een hoek van de stal gerend en daar door verstikking gedood.

De toename van de schade door roeken kan voor de helft worden toegeschreven aan schade in fruit. Het andere deel van de toegenomen schade wordt voor in belangrijke mate veroorzaakt in maïs.

In 2012 is de schade veroorzaakt door eksters fors toegenomen. Alle schade is veroorzaakt in fruit waarbij 95% van de schade betrekking heeft op peren. De schade in fruit waarbij de gaai als veroorzakende diersoort is aangemerkt geeft een vergelijkbaar beeld.

De dalende trend in het aantal ontvangen verzoekschriften, waarbij wilde zwijnen schade hebben aangericht, heeft zich in 2012 voortgezet. In 2012 heeft het Faunafonds 189 verzoekschriften ontvangen. In 2011 was dit nog 203 stuks en in 2010 was het aantal 247 stuks. De daling van het aantal ontvangen verzoekschriften zet zich ook door in het betaalde schadebedrag. Ruim de helft van de schade wordt veroorzaakt in maïs. De rest van de schade komt ongeveer evenredig voor in akkerbouwgewassen en grasland.

Het aantal ontvangen verzoekschriften in schade veroorzaakt door edelherten stijgt ook in 2012. Het aantal ontvangen verzoekschriften bedraagt 85. Ten opzichte van 2011 is dit aantal gestegen met 18 stuks. Het schadebedrag daarentegen is in 2012 licht gedaald ten opzichte van 2011. Van € 128.597 in 2011 naar een bedrag van € 97.716,- in 2012.

De schade veroorzaakt door damherten is in 2012 verder toegenomen. In 2012 zijn 3 verzoekschriften meer ontvangen dan in 2011. Dit betekent dat de schade op bedrijfsniveau is toegenomen. Ook in 2012 wordt de schade met name veroorzaakt in bloembollen. Het betaalde bedrag van € 126.090 is met € 44.918,- gestegen ten opzichte van 2011.

Verder valt op dat de schade door dassen fors is gestegen van € 89.699 naar € 195.745. De belangrijkste oorzaak hiervoor is het plafond dat bij goedkeuring van de begroting 2012 is ingesteld voor het bedrag op de begrotingspost dassenopvangovereenkomsten. Dit betekent dat in 2012 geen nieuwe opvangovereenkomsten voor dassen meer afgesloten konden worden en daarmee nieuwe schades met de procedure van verzoekschriften afgehandeld moeten worden.

4.1.3. Bezwaarschriften

Het afgelopen jaar heeft het Faunafonds een lichte afname gezien in het aantal bezwaren dat werd ontvangen tegen (gedeeltelijke) afwijzingen in tegemoetkomingen faunaschade. In 2012 zijn er immers 540 (2011: 676) bezwaarschriften ontvangen. Hierbij moet worden opgemerkt dat vanwege de bezwaartermijn van zes weken, deze bezwaarschriften gedeeltelijk zijn gericht tegen verzoeken en primaire besluiten uit 2011. In 2012 zijn 5.741 primaire beslissingen genomen op verzoekschriften Faunaschade. Een gedeelte van deze primaire beslissingen is genomen op verzoekschriften uit 2011, vanwege de behandeltermijn (onder meer de taxatie) van een verzoekschrift. Tegen deze primaire beslissingen, die in 2012 zijn genomen, is 601 maal bezwaar aangetekend. Een relatief groot gedeelte van deze bezwaren is ontvangen in de eerste weken van 2013. In afwijking van voorgaande jaren zullen tussen de verschillende cijfers geen procentuele relaties worden gelegd. Bij nadere analyse is namelijk gebleken dat de vergelijking van verschillende cijfers ondoenlijk is, vanwege de verschillende termijnen die hierbij een rol spelen.

De voornaamste afwijsggrond, waartegen bezwaar wordt aangetekend, betreft “adequaat gebruik”. Een grondgebruiker komt alleen voor een tegemoetkoming in aanmerking indien hij, nadat een ontheffing door de provincie is verleend (om aan verjaging ondersteunend afschot te plegen op de schadeveroorzakende diersoorten), “adequaat gebruik” gebruik van deze ontheffing heeft gemaakt. Voor de invulling van dit begrip heeft het bestuur aansluiting gezocht bij het beleidskader faunabeheer voor overwinterende ganzen. De Afdeling Recht en Rechtsbescherming van de Dienst Regelingen brengt advies aan het bestuur uit. In 2012 heeft de Afdeling Recht en Rechtsbescherming circa 574 adviezen in de vorm van concept-beslissingen op bezwaar aan het Faunafonds doen toekomen. Van dit aantal zijn er 534 daadwerkelijk verzonden in 2012 aan grondgebruikers (de overige 40 zijn vanwege budgettechnische redenen doorgeschoven naar 2013). Daarnaast heeft het secretariaat van het Faunafonds zelfstandig 55 concept beslissingen op bezwaar opgesteld en afgehandeld in 2012. In totaal zijn er derhalve 589 bezwaarschriften afgehandeld in 2012. Een groot gedeelte van de afgehandelde bezwaarschriften in 2012 is al in 2011 ingediend. Vanwege de piek aan instroom in de periode eind 2011 was de voorraad aan bezwaren op 1 januari 2012 erg hoog.

4.1.4. Beroepschriften

Namens het Faunafonds heeft de Afdeling Recht en Rechtsbescherming in 2012 64 (hoger)beroepszaken afgehandeld, waarvan circa 75% is gewonnen. Deze afgehandelde (hoger)beroepszaken zien op beslissingen van het Faunafonds uit eerdere jaren. In 2012 zijn er daarnaast 53 (2011: 59) beroepschriften ontvangen. Er zijn in 2012 19 (2011: 12) hoger beroepen ingediend bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

4.1.5. Klachten

In het verslagjaar 2012 heeft de Klachtencommissie van het Faunafonds geen klachten ontvangen, noch behandeld. Een enkele keer zou een schriftelijke of een mondelinge uiting van een contact als een klacht kunnen worden opgevat, maar een telefoontje van de klachtencoördinator of de secretaris bleek voldoende om onduidelijkheden op te lossen of toe te lichten.

4.2. Adviezen aan de Staatssecretaris van Economische Zaken

In het verslagjaar 2012 heeft het bestuur van het Faunafonds één advies uitgebracht aan de Staatssecretaris van Economische Zaken.

Advies mastaanbod 2012

Jaarlijks brengt het bestuur van het Faunafonds advies uit te brengen over de effectiviteit van het leggen van lokvoer in relatie tot het realiseren van het benodigde afschot van wilde zwijnen binnen de leefgebieden Veluwe en Meinweg. In het bijzonder wordt aandacht gevraagd voor het mastaanbod en de actuele stand van de populatie.

Dit advies en de adviezen die het Faunafonds in voorgaande jaren heeft uitgebracht aan de Minister van Economische Zaken zijn integraal te raadplegen op de website van het Faunafonds, www.faunafonds.nl.

4.3 Adviezen aan de colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies

Provincies zijn wettelijk verplicht om het Faunafonds advies te vragen over het faunabeheerplan en het verlenen van ontheffingen op basis van artikel 68 van de Flora- en faunawet. In het verslagjaar 2012 zijn 2 faunabeheerplannen of deelplannen aan het bestuur van het Faunafonds voorgelegd voor advies (Faunabeheerplan Meerkoet Gelderland en Faunabeheerplan Konijn Gelderland). Op grond van artikel 68 van de Flora- en Faunawet kunnen Gedeputeerde Staten, ten aanzien van beschermde inheemse diersoorten, ontheffing verlenen van verschillende verbodsbepalingen in de Flora- en Faunawet.

Hierna is in tabel 3 opgenomen het aantal adviezen dat op verzoek van de provincies is verstrekt door het Faunafonds.

Tabel 3: verstrekte adviezen voor Faunabeheerplannen en ontheffingen art 68 Ff-wet

Provincie	2010	2011	2012
Groningen	2	3	1
Friesland	8	3	1
Drenthe	7	8	6
Overijssel	6	18	6
Gelderland	35	44	32
Flevoland	10	11	4
Utrecht	20	15	13
Noord-Holland	21	25	28
Zeeland	24	15	26
Zuid-Holland	20	17	9
Noord-Brabant	16	10	21
Limburg	10	7	0
Totaal	179	190	147

Ten opzichte van de voorgaande twee jaren is het aantal afgegeven adviezen gedaald. Over de afgelopen 5 jaar werden per jaar gemiddeld 151 aanvragen voor advies ingediend bij het Faunafonds. Het huidige aantal ligt daar iets onder. Slechts in de provincies Noord-Holland, Zeeland en Noord-Brabant is een stijging waar te nemen van het aantal adviesverzoeken aan het Faunafonds.

Het bestuur constateert dat het gewenst is het beleid met betrekking tot de adviezen aan de provincies nog eens nader onder de loep te nemen. Mede in het licht van de aanstaande decentralisatie van de Faunafondstaken zal dit in de gesprekken met de provincies worden meegenomen.

4.4. Onderzoek door het Faunafonds

Commissie Onderzoek Faunafonds

De Commissie heeft tot taak het onderzoek, waartoe door het bestuur van het Faunafonds is besloten, te volgen en te bezien of het overeenkomstig de afspraken wordt uitgevoerd. Daarnaast heeft de Commissie een rol bij het ontwikkelen van onderzoeksvragen en het definiëren van nieuwe onderzoeksvorstellen. Tenslotte bewaakt de Commissie het onderzoeksfonds, het budget dat voor onderzoek beschikbaar is. De Commissie Onderzoek vergadert doorgaans vier keer per jaar.

In 2012 heeft de commissie zich bezig gehouden met initiëring en begeleiding van onderzoek, alsook de terugkoppeling van onderzoeksresultaten naar het bestuur. Daarnaast is actief het ministerie van EZ, provincie en faunabeheereenheden bericht t.a.v. onderzoekstaken, alsmede verschillende media en relevante vaktijdschriften. Het onderzoek is uitgezet conform de doelstellingen zoals omschreven in het Meerjarenprogramma Onderzoek Faunafonds 2009-2013.

Financiële meerwaarde van de Faunafonds onderzoeksgelden

Afhankelijk van de interesse van andere financiers en de mate waarin onderzoeksprojecten binnen het Meerjarenprogramma van het Faunafonds passen, wordt onderzoek soms geheel door het Faunafonds gefinancierd, terwijl voor andere onderzoeksprojecten alleen cofinanciering mogelijk is.

In 2012 is er in totaal € 721.130 aan onderzoeksprojecten door het Faunafonds uitgegeven. Het onderzoek dat hiermee is uitgevoerd, vertegenwoordigt echter een andere waarde dan het eerdergenoemde bedrag. Immers door cofinanciering hebben meerdere partijen middelen ter beschikking gesteld. Het totaal bedrag dat hierdoor aan onderzoek gerelateerd aan preventieve middelen, schadebestrijding, faunabeheer en monitoring faunasoorten is gegenereerd, bedraagt € 974.000. Dit komt neer op € 342.000 cofinanciering. Het door het Faunafonds verrichte onderzoek heeft daarmee een multipliereffect van 47,43%.

4.4.1. Onderzoeksprojecten

Meerjarenprogramma Onderzoek 2009-2013

Het Faunafonds heeft in december 2009 het meerjarenprogramma onderzoek 2009-2013 vastgesteld. In het meerjarenprogramma 2009-2013 zijn de doelstellingen en resultaten uit het voorgaande meerjarenprogramma geëvalueerd en is er richting gegeven aan het door het Faunafonds te initiëren onderzoek voor de komende jaren.

De onderzoeksprioriteiten in het meerjarenprogramma 2009-2013 zijn bepaald aan de hand van de volgende drie punten:

- de schadeomvang, welke groepen diersoorten veroorzaken de meeste schade?
- de evaluatie van het vorige Meerjarenprogramma, wat hebben we geleerd, wat is inmiddels voldoende bekend en waar is vervolgonderzoek aan de hand van de bij het bestuur en de maatschappelijke partners levende vragen nog wenselijk?
- relevante maatschappelijke ontwikkelingen, o.m. de nota dierenwelzijn, de exotenproblematiek en het lerend beheren in het faunabeheer.

Het Faunafonds wil met het meerjarenprogrammaonderzoek bijdragen aan het voorkomen en bestrijden van landbouwschade door beschermde inheemse diersoorten, door de volgende doelstellingen:

- Het toetsen van middelen en maatregelen en methoden voor grondgebruikers op hun effectiviteit en efficiëntie om schade te voorkomen of te beperken.
- Het toetsen van de effectiviteit en efficiëntie van alternatieve preventieve middelen en alternatief populatiebeheer, welke mogelijk als vervanging zouden kunnen dienen voor verjaging en populatiebeheer door middel van afschot.
- Het verbeteren en ondersteunen van efficiënte en doelgerichte uitvoering van de beheercyclus in faunabeheer, het zogenaamde lerend beheren, zoals benoemd in de Flora- en faunawet en beschreven in de faunabeheerplannen.

Het uitvoeren van kwalitatief goed onderzoek, zodat betrouwbare uitkomsten worden gegenereerd, waardoor robuuste informatie verzameld wordt waarop gefundeerde beleidsbeslissingen mogelijk zijn. Gebruik te maken van een flexibel meerjarenprogramma, waarbij ruimte opengelaten wordt om nieuwe ontwikkelingen, in de zin van schadecomvang, -gewassen en schadeveroorzakende diersoorten te kunnen onderzoeken.

Het stimuleren en ondersteunen van de ontwikkeling van innovatieve middelen en maatregelen uit de praktijk, door mensen werkzaam in de landbouwsector of op het gebied van preventie van faunaschade. Indien op het Faunafonds beroep wordt gedaan voor cofinanciering en er dus sprake is van gedeelde belangen waardoor er ook een breder draagvlak bestaat voor het onderzoek, heeft dit de voorkeur van het Faunafonds.

Belangrijke schadeveroorzakende diersoorten waar in de periode 2009-2013 onderzoek naar zal worden geïnitieerd zijn:

- broedende en overzomerende ganzen, met name grauwe gans, brandgans en exoten zoals Nijlgans en Canadese gans;
- overwinterende ganzen, met name kolgans, grauwe gans en brandgans;
- zangvogels, m.n. mezen en kraaiachtigen;
- zoogdieren, o.m. wilde zwijnen, vossen en bevers.

Naast onderzoek naar schadeveroorzakende diersoorten zal er aandacht zijn voor de volgende onderwerpen:

- ontwikkeling van innovatieve middelen voor schadepreventie en populatiebeheer uit de praktijk;
- rol van exoten in de landbouwschade in Nederland;
- evaluatie van de faunabeheerplannen en het lerend beheren in het faunabeheer.

Postdoc Populatie dynamica overwinterende kolganzen.

De overwinterende kolganzen populatie zorgt voor aanzienlijke landbouwschade. Omdat de schade-tegemoetkomingen de afgelopen jaar fors zijn toegenomen, wordt met behulp van het provinciaal flankerend verjaagbeleid (beleidskader faunabeheer) getracht overwinterende ganzen in opvang-gebieden te concentreren. Daarnaast heeft Nederland zich internationaal verplicht, de gunstige staat van instandhouding van de overwinterende kolganzenpopulatie te waarborgen. Om als rijksoverheid of provinciale overheid de gunstige stand van instandhouding van de populatie te garanderen, is afstemming van het provinciale beheer op de ontwikkelingen op flyway niveau noodzakelijk. Dit betekent dat er voldoende kennis moet zijn over aantallen en trend van de populatie op flyway niveau en mogelijk wat de relatie is tussen de verschillende flyways van de soort.

Om deze reden heeft het Faunafonds er het postdoc onderzoek 'Naar een effectief en internationaal verantwoord beheer van de in Nederland overwinterende populatie kolganzen (*Anser albifrons*)?' voor geïnitieerd. De hoofdvraag van het Faunafonds hierbij is, wat moet men weten om een in Nederland overwinterende flyway-populatie kolganzen te kunnen beheren om daarmee zowel de landbouwschade te beperken en tegelijkertijd de duurzame staat van instandhouding van de in Nederland overwinterende flywaypopulatie te garanderen?

Het project beoogt aan de hand van de volgende vier stappen hier antwoord op te geven:

1. Het samenbrengen van alle monitoringsgegevens over deze soort en het daaruit berekenen van relevante demografische parameters zoals broedsucces en overleving.

2. De bouw van een zgn. hiërarchisch metapopulatiemodel, bestaande uit een vogeltrekmodel gekoppeld aan een metapopulatiemodel. Dit houdt rekening met de respons van individuele ganzen op het beheer, maar ook met de complete levenscyclus van de vogels en het gebruik van verschillende trekroutes.
3. Met behulp van dit model kan het effect van verschillende beheerstrategieën (bijv. afschotsscenario's, verjaging) op de populatieontwikkeling en de kosten van landbouwschade worden doorberekend. Zo kunnen beheersscenario's geïdentificeerd worden die leiden tot een zo gering mogelijke schade, zonder de gunstige staat van instandhouding van de kolganspopulatie in gevaar te brengen. Daarbij wordt rekening gehouden met de internationale context en met onzekerheden omtrent de parameters in het model.
4. Het ontwikkelen van een kostenefficiënt monitoringsprogramma dat gebruik maakt van eenvoudig meetbare variabelen, zoals die naar voren komen uit de modelsimulaties. Deze monitoring moet laten zien hoe de effecten van het uiteindelijk gekozen beheersscenario uitpakken en handvatten bieden voor verbetering van de keuzen die in het beheer gemaakt worden.

Het te ontwikkelen model is zowel toepassingsgericht en gebruiksvriendelijk. Er kan immers gemotiveerd beslist worden over beheeropties, zodanig dat een optimale balans wordt gevonden tussen enerzijds schadebeperking en anderzijds het voldoen aan de randvoorwaarden, die vanuit de natuurwetgeving worden gesteld aan het behoud van de gunstige staat van instandhouding van de flyway(s) kolgansen (Vogelrichtlijn). Daarnaast kan het model ook kosteneffectief voor andere soorten worden omgebouwd.

Deze postdoc plaats wordt uitgevoerd door een samenwerkingsverband van de Radboud Universiteit, het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO) en SOVON Vogelonderzoek Nederland.

AIO project Veranderingen in landgebruik in Rusland en de impact op migrerende ganzen

Het AIO project 'Veranderingen in landgebruik in Rusland en de impact op migrerende ganzen' vindt plaats aan de bijzondere leerstoel Faunabeheer aan Wageningen Universiteit. Deze leerstoel is gericht op de ecologische, beheersmatige en financieel-economische aspecten van het faunabeheer.

Het uiteenvallen van de voormalige Sovjet Unie heeft verstrekende sociaal economische effecten teweeg gebracht op het platteland in Rusland. De samenstelling van de rurale bevolking en het agrarisch landgebruik is vanwege het wegvallen van agrarische subsidies sterk veranderd. Dit heeft geresulteerd in grootschalige braaklegging en verbossing agrarische gronden. De verwachting is dat dit tot veranderingen in trekroutes van ganzen heeft geleid en mogelijk nog verder zal leiden als gevolg van het ongeschikt worden van 'stopover - sites' voor migrerende ganzen.

Aan de hand van satellietbeelden worden stopover-sites van ganzen van de afgelopen 20 jaar gedetecteerd. Deze gebieden worden gevalideerd op geschiktheid aan de hand van terugmeldingen van ring- en halsbandgegevens en vergeleken met het huidige landgebruik. Hieruit kunnen het veranderend landgebruik en de daaruit volgende veranderingen in migratieroute afgeleid worden. Dit onderzoek zal een beter begrip geven van migratiepatronen van ganzen in Eurazië en de mechanismen in vogelmigratie.

Daarnaast kan dit project een bijdrage leveren aan de reeds gefinancierde postdoc positie aan het samenwerkingsverband van Radboud Universiteit - NIOO - Sovon Vogelonderzoek Nederland en vice versa.

Broedende grauwe ganzen in Nederland: Ontwikkelingen in landbouwkundige schade en factoren die hun ruimtegebruik beïnvloeden

Eén van de gevolgen van de toenemende aantallen overwinterende ganzen is dat de landbouwkundige schade veroorzaakt door ganzen, ook sterk is gestegen in de afgelopen jaren. Waar de kosten voor ganzenopvang, schade en uitvoering in het seizoen 2003-2004 nog € 6,7 miljoen waren, was dit in 2007-2008 gestegen tot € 15,9 miljoen.

De populatie grauwe ganzen is de snelst groeiende populatie van in Nederland broedende vogels. Het is onbekend welk deel van de overzomerende populatie grauwe ganzen ook in de wintermaanden in Nederland verblijft. Voordat grauwe ganzen zich in Nederland als broedvogels vestigden, gebruikten in Scandinavië broedende grauwe ganzen Nederland vooral als tussenstop op weg naar overwinteringsgebieden in Spanje. Van de in Nederland broedende grauwe ganzen bestaat de indruk dat een groot deel jaarrond in Nederland verblijft, maar dit is nooit goed onderzocht.

De doelstelling is tweeledig. Enerzijds is meer inzicht nodig in de schade die wordt veroorzaakt door overzomerende ganzen, zowel in de zomer- als in de winterperiode. Anderzijds is het doel te begrijpen welke factoren het ruimtegebruik en de schade te bepalen die wordt veroorzaakt door ganzen.

Resultaten

Grauwe ganzen zijn tegenwoordig grotendeels standvogels. Ongeveer 95% van de ganzen, die in Nederland broeden, verblijft ook in de wintermaanden in Nederland. De meeste individuen houden zich het grootste deel van de tijd zelfs op in het gebied waar ze ook zomers gebruik van maken. De geschatte bijdrage van in Nederland broedende grauwe ganzen aan de populatie, die zich in de wintermaanden in Nederland ophield, nam het laatste decennium gestaag toe en was in de winter 2010-2011 zo'n 67%. De

jaarrond landbouwkundige schade veroorzaakt door in Nederland broedende grauwe ganzen is daarmee toegenomen van een geschatte € 350.000 in 2001 tot € 2,7 miljoen in 2008.

Slaapplaatsen spelen een belangrijke rol in het ruimtegebruik van grauwe ganzen. De meest gebruikte slaapplaatsen bestaan voor ongeveer een derde uit water en voor ongeveer 50% uit gras, riet of lisdodde.

Grauwe ganzen proberen de afstand tussen slaapplaats en foerageergebied zo klein mogelijk te houden. Als ergens aantrekkelijke foerageergebieden ontstaan, bijvoorbeeld door de oogst van akkerbouwgewassen, dan worden vaak nieuwe slaapplaatsen in de buurt opgezocht, vermoedelijk om het energieverbruik van het heen en weer vliegen zo laag mogelijk te houden. Omdat in grote delen van Nederland geschikte slaapplaatsen in de nabijheid van goede foerageergebieden zijn gelegen, zijn inrichtingsmaatregelen zijn geen effectief middel om landbouwkundige schade te beperken. Omdat landbouwkundige schade op gebiedsniveau sterk is gerelateerd aan het aantal ganzen dat zich er ophoudt, is aantalsregulatie vermoedelijk het enige effectieve middel om landbouwkundige schade te beperken. De resultaten van deze studie suggereren daarbij dat maatwerk mogelijk is.

Dit onderzoek is uitgevoerd door Alterra.

Waarnemingen en monitoring van individueel gemerkte ganzen - www.geese.org

Het Faunafonds draagt bij aan het monitoringsprogramma [geese.org](http://www.geese.org), waarbij waarnemers de locaties van individueel gemerkte ganzen online (<http://www.geese.org>) kunnen doorgeven. Het doel is een gegevensbestand van gemerkte ganzen te genereren, waarmee de jaarlijkse overleving, de ruimtelijke verspreiding en de trekbewegingen in kaart kunnen worden gebracht. De gegevens worden gebruikt voor analyses ten behoeve van wetenschap, beleid en bescherming.

De monitoring stelt ons tevens in staat de gevolgen van geïmplementeerd beleid te meten en zo nodig de gehanteerde modellen bij te stellen en te verbeteren. Zo'n vorm van adaptief beheer stelt ons in staat om de kennislacunes en de onzekerheid langzaam aan weg te nemen en te komen tot een optimaal en breed gedragen beleid ten aanzien van ganzenpopulaties.

Het Vogeltrekstation gaat Geese.org beheren samen met Alterra en SOVON. Naast het Faunafonds, hebben de GAN en enkele andere nationale en internationale organisaties de toezegging gedaan dit project de komende jaren te financieren dan wel te ondersteunen.

Monitoring verspreiding winterganzen in het kader van het beleidskader faunabeheer

Met het beleidskader faunabeheer zijn foerageergebieden voor ganzen aangewezen, buiten deze opvanggebieden en natuurgebieden mogen ganzen verjaagd worden. Achterliggend doel is de ganzen in gebieden te concentreren en daarmee de gewasschade te beperken. Het ministerie van EZ heeft de effecten van het ingezette opvangbeleid in een tussenevaluatie laten onderzoeken.

Na deze tussenevaluatie is, met de wegvallende financiering van het ministerie, de monitoring van de verspreiding van overwinterende ganzen gestopt. Gegevens over de ruimtelijke en temporele verspreiding van ganzen zijn naar de mening van het Faunafonds evenwel nodig ten behoeve van de evalueatie van het beleidskader faunabeheer. Om deze reden heeft het Faunafonds besloten de monitoring van de verspreiding van winterganzen, die vanaf 2005 is ingezet, te continueren. Ook voor het seizoen 2011/2012 is besloten deze monitoring voort te zetten.

Op basis van de verzamelde verspreidingsgegevens kan het Faunafonds een gefundeerd advies richting beleidsmakers, of er sprake is van een 'lerend vermogen' van de ganzen zich te concentreren in opvanggebieden en of een eventuele voortzetting of aanpassing van het beleidskader zinvol is.

Vraagstelling van dit project:

1. Hoe verloopt de aantalsontwikkeling van de ganzen in Nederland in de periode van onderzoek en in de afgelopen jaren?
2. Hoe verloopt de verdeling over Nederland met speciale aandacht voor de aantallen binnen en buiten de opvanggebieden verblijvende vogels en de ontwikkeling daarin?

De resultaten voor de winter 2010/11 heeft opgeleverd dat er tot nu toe geen sprake is van een optredend leereffect bij overwinterende ganzen. Het aandeel van het totale aantal van oktober t/m april doorgebrachte kolgansdagen door vier ganzensoorten dat werd doorgebracht in aangewezen foerageergebied en natuurgebied (samen 'opvanggebied') was met 55% iets kleiner dan in de eerste drie evaluatiewinters. Ruimtelijke variatie en seizoenspatroon van het aandeel ganzen dat foerageerde in de opvanggebieden kwamen verder goeddeels overeen met de eerste drie evaluatiewinters. Hieraan kunnen drie oorzaken die ten grondslag kunnen liggen:

1. de aantallen in Nederland overwinterende ganzen zijn sinds de modelberekeningen waarop de aanwijzing van foerageergebieden is gebaseerd toegenomen;
2. er is nog onvoldoende verschil gecreëerd in de foerageeromstandigheden tussen opvanggebied en gangbaar agrarisch gebied om ganzen maximaal te kunnen sturen, en;
3. in een aantal regio's zijn foerageergebieden op niet optimale locaties aangewezen of ontbreekt opvangcapaciteit voor de lokale populaties.

De monitoring is uitgevoerd door SOVON Vogelonderzoek Nederland.

De komst van de wolf (*Canis lupus*) in Nederland

In de afgelopen tientallen jaren is de wolf begonnen aan een opmars in bijna geheel Europa. In de zomer van 2011 kwamen er zelfs meldingen van wolvenwaarnemingen uit Nederland (Duiven en de Veluwe) en België (Ardennen). De kans bestaat dat de komende jaren met een zekere regelmaat wolven zullen opduiken in Nederland. Deze ontwikkeling zal naar verwachting bij verschillende bevolkingsgroepen uiteenlopende reacties oproepen, variërend van het succes van het natuurbeleid en een kans voor recreatie, tot een bedreiging voor veeteelt, natuurbeheer, jacht en veiligheid van de mens.

Het IPO, het Faunafonds en het ministerie van EZ hebben met de literatuurstudie 'De komst van de wolf naar Nederland' het doel objectieve informatie te verkrijgen over risico's, ecologische consequenties en draagvlak voor schade door wolven.

Voorliggend rapport bundelt de internationale kennis over de omgang met de wolf. Aan de orde komen de volgende aspecten:

- de relatie met de landbouw, in het bijzonder de landbouwhuisdieren, inclusief opties voor een vergoedingensystematiek;
- mogelijke gevolgen voor recreatie, verkeersveiligheid en volksgezondheid;
- de komst van de Wolf en natuur- en faunabeheer;
- beleid en bijbehorend instrumentarium in de landen om ons heen, de effectiviteit daarvan en mogelijke leerpunten;
- attitudes en emoties van burgers, afwegingen die een rol spelen bij het denken over de wolf, en communicatie;

- effect van vestigingsfase op a t/m e (initiële fase en vestiging op populatieniveau);
- effect van vestigingsgebied op a t/m e (regionale verschillen);
- ontwikkeling van expertise om schade door wolven te herkennen en te taxeren;
- ontwikkeling van expertise voor secties op prooien en op dode wolven;
- de actuele populatieomvang en het verspreidingsgebied van Wolven in de ons omringende landen;
- de kans op vestiging en mogelijke vestigingsplekken van de wolf in Nederland (met 'bandbreedte') en waardoor deze worden beïnvloed.

In een vervolgtraject, het wolvenplan, zullen de verantwoordelijkheden van de verschillende overheidsorganen benoemd worden en zullen protocollen over communicatie, voorlichting en omgang met optredende schade worden opgesteld. Hierbij zal een helder communicatieplan voor het moment dat er werkelijk wolven verschijnen in ons land dienen te worden opgesteld. Het ligt voor de hand om dit vervolgtraject ook gezamenlijk te doorlopen.

Dit onderzoek is geïnitieerd door het IPO, het Faunafonds en het ministerie van EZ. De literatuurstudie naar gevolgen van de komst van de wolf in Nederland is uitgevoerd door Alterra.

Ganzenschade vanuit de lucht: Objectivering faunaschade met behulp van remote sensing

Het toepassen van satellietbeelden (Remote Sensing), waarmee ondermeer gewasopbrengsten kunnen worden bepaald, is in de landbouw momenteel sterk in ontwikkeling. Het Faunafonds heeft hier voor een pilot geïnitieerd, om na te gaan of het gebruik van satellietbeelden toepasbaar t.b.v. objectivering van faunaschadetaxaties.

Resultaten

De momenten van opname van Mijnakker.nl beelden, van fysieke waarnemingen en van de uiteindelijke vaststelling van de schade dienen beter en maximaal op elkaar te worden afgestemd. Dit om tot een zo goed mogelijke objectivering te komen.

Voor het goed volgen van de percelen via satellietbeelden is het noodzakelijk over voldoende beelden te beschikken. Het blijkt in de praktijk dat vaak door bewolking er niet altijd actuele beelden te maken zijn. Dit is een beperking van deze waarnemingstechniek.

De fysieke taxaties/waarnemingen komen in de meeste gevallen goed overeen met de waarnemingen via Mijnakker.nl. Een verbetering door een betere afstemming tussen de waarnemingen is te maken. Remote Sensing biedt mogelijkheden om schadetaxaties te objectiveren en te controleren. Ook is het met Remote Sensing de oppervlakte met daadwerkelijke schade nauwkeuriger vast te stellen.

Dit onderzoek is uitgevoerd door DLV Plant Plant i.s.m. PPO-agv en Basfood (Mijnakker.nl).

4.4.2. Website van het Faunafonds

Sinds de start van het Faunafonds heeft het Faunafonds een eigen website, te bereiken via www.faunafonds.nl. Vanwege de steeds belangrijker plaats die de website heeft ingenomen binnen de voorlichtingsactiviteiten van het Faunafonds heeft de website eind 2008 een stevige metamorfose ondergaan, wat heeft geresulteerd in de website zoals we die nu kennen.

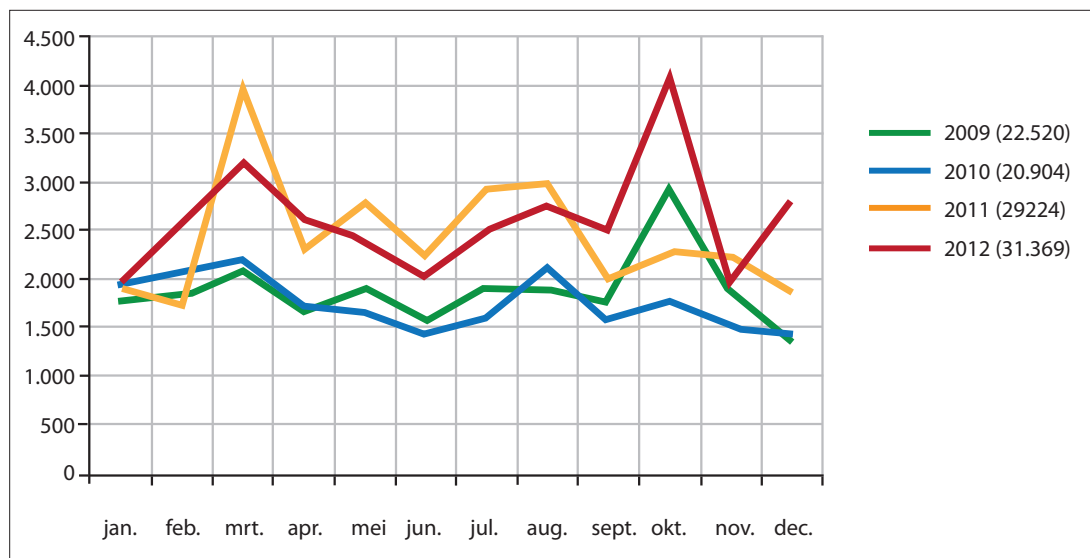
Een korte analyse van statistieken over het websitebezoek levert op dat het aantal keer dat de website van het Faunafonds is bezocht het afgelopen jaar licht is gestegen ten opzichte van het jaar 2011.

In 2012 is de website in totaal 31.369 keer bezocht. Dit is een toename van 7,34% in vergelijking met 2011 (toen 29.224 bezoeken). In de onderstaande grafiek zijn de bezoekersaantallen per maand over 2009 tot en met 2012 weergegeven.

De toename in het websitebezoek ten opzichte van het voorgaande jaar lijkt met name het gevolg te zijn van het uitbrengen van de digitale nieuwsbrief van het Faunafonds. In de nieuwsbrieven zijn de hoofdpunten van het nieuws van en over het Faunafonds opgenomen, waarbij via een link wordt verwezen naar de volledige tekst op de website. De piek in de grafiek met bezoekersaantallen in de maand oktober valt samen met de verspreiding van de eerste nieuwsbrief. Deze nieuwsbrief is op 12 oktober 2012 verstuurd. Op diezelfde dag viel ook het hoogste aantal bezoekers per dag in het jaar 2012 te noteren; in totaal 591 bezoekers. In de lijst met het hoogste aantal bezoekers per dag staat 21 december 2012, met 538 bezoekers op de tweede plaats. Niet toevallig, omdat dat de datum was waarop de tweede digitale nieuwsbrief is verspreid. Om de voorgaande twee getallen in perspectief te plaatsen; het gemiddelde over het jaar had de website 86 bezoekers per dag.

Tijdens de bezoeken zijn in totaal 107.017 pagina's bekeken (gemiddeld 3,41 pagina's per bezoek). Evenals de voorgaande jaren is de pagina, waarvan het verzoekschrift faunaschade kan worden bereikt (downloaden van de papieren versie of de link naar het digitale verzoekschrift) met afstand het meest bekeken. In 2012 is die pagina 14.968 keer bekeken. Hoewel verder opvalt dat er een flinke toename is te zien in het bezoek van de contactpagina en de pagina met schadecijfers, blijft het indienen van een verzoekschrift de voornaamste reden om de website van het Faunafonds te bezoeken.

Bezoekersaantallen website per maand in 2009 t/m 2012 (met tussen haakjes in de legenda het totaal aantal bezoekers per jaar)

4.4.3. Presentaties door medewerkers van het Faunafonds

Regelmatig verzorgen medewerkers van het Faunafonds inleidingen voor afdelingen van landbouworganisaties, wildbeheereenheden en overige belangstellenden. In het verslagjaar zijn op deze wijze 11 presentaties verzorgd, waarbij in totaal bijna 650 personen aanwezig zijn geweest. Het merendeel van de presentaties zijn verzorgd voor agrariërs en jagers. Een enkele keer is een presentatie gegeven voor leden van een Agrarische Natuurvereniging en voor leden van een agrarische studieclub. De onderwerpen van de presentaties varieerden van een algemene inleiding over de werkzaamheden van het Faunafonds en de voorwaarden waaronder een tegemoetkoming kan worden verkregen tot de specifieke problemen die ganzen en grote hoefdieren veroorzaken aan landbouwgewassen.

Perscontacten

In 2012 heeft het Faunafonds een groot aantal malen de pers bewust gezocht en gehaald. Het betrof meestal verschillende korte en langere artikelen in landelijke en regionale kranten en in de vakliteratuur voor agrariërs en jagers over de taken van het Faunafonds alsmede over het verlenen dan wel weigeren van een gevraagde tegemoetkoming in de schade

De consultants van het Faunafonds zijn regelmatig aanwezig geweest bij regionale bijeenkomsten.

4.4.4. Overige taken van het Faunafonds

Het bestuur van het Faunafonds heeft naast zijn wettelijke taken ook een aantal taken, welke voorheen door het Jachtfonds werden uitgevoerd, overgenomen. Dit betreft: onderhoud rasters, gedoogovereenkomsten dassen, gedoogovereenkomsten edelherten en preventieve maatregelen rotganzen Texel. In 2005 heeft de Minister het Faunafonds formeel verzocht deze taken over te nemen.

Onderhoud rasters

Ter voorkoming en beperking van schade door edelherten en wilde zwijnen is in de tijd van het Jachtfonds ca. 200 km afrastering aangebracht op de Veluwe. Deze rasters, die veelal op particuliere gronden staan, werden door het Jachtfonds onderhouden. Na 1 april 2002 is het onderhoud van de rasters door het Faunafonds overgenomen. Jaarlijks vindt een inspectie van alle rasters plaats en wordt bezien welk deel van het raster moet worden vervangen. Inspectie en onderhoud vindt plaats door een extern bedrijf. Wordt in de loop van het jaar schade aan een raster gemeld, dan wordt dat bedrijf verzocht de reparatie daarvan zo spoedig mogelijk ter hand te nemen. Op plaatsen waar geen raster kan worden geplaatst, bij wegevergangen bijvoorbeeld, zijn betonnen roosters aangebracht.

Dassenopvangovereenkomsten

Het Faunafonds heeft, mede op verzoek van de provincies in 2010 besloten met ingang van 2011 opnieuw overeenkomsten voor de periode van vijf jaar af te sluiten met grondgebruikers die een dassenburcht of één of meer dassenpijpen op hun gronden hebben.

Taxaties van de overeenkomsten die in het kader van de opvang van overwinterende ganzen worden verricht. Met de directie Natuur en Biodiversiteit en de Dienst Regelingen van het Ministerie van EZ is afgesproken dat het Faunafonds opdracht verleent de schade door overwinterende ganzen en smienten in de aangewezen ganzenfoeragegebieden op percelen waarvoor grondgebruikers een opvangovereenkomst voor het opvangen van overwinterende kol- en grauwe ganzen en smienten (PSAN) laat taxeren. De kosten daarvan worden aanvankelijk door het Faunafonds voorgeschoten en achteraf gedeclareerd bij de Dienst Regelingen.

4.4.5. Bedrijfsvoering van het Faunafonds

Secretariaat

Formatie van het secretariaat

De formatie van het secretariaat van het Faunafonds is bepaald op 12 fte permanent en 2,5 fte tijdelijk. De tijdelijke formatie heeft betrekking op de coördinator onderzoek (0,5 fte), een beleidsmedewerker faunazaken (1 fte) en een uitzendkracht om piekbelastingen over het jaar op te vangen (1 fte). De kosten van deze beide functies, die via StartPeople worden ingehuurd, worden op grond van de tussen het departement en de uitzendorganisatie gesloten raamovereenkomst rechtstreeks door EZ betaald en komen daarom niet voor in het financieel verslag. De detacheringovereenkomst met de beleidsmedewerker is verlengd tot en met 31 december 2013. Het bestuur heeft in 2012 besloten de coördinatie van de onderzoekstaken uit te breiden met 0,1 tot 0,6 fte en deze te bekostigen uit de onderzoeksgelden. Hiertoe is de medio 2010 gesloten overeenkomst met Van Bommel Faunawerk in 2012 uitgebreid.

Informatisering en automatisering

De verzoekschriften faunaschade worden ingevoerd in het Faunafonds3000 systeem, een op MSAccess en SQL-server gebaseerd automatiseringsprogramma. Voor het beheer en onderhoud van dit programma wordt een extern bedrijf ingeschakeld. In het verslagjaar 2012 zijn in de procesapplicatie van het Faunafonds3000 wederom praktische verbeteringen aangebracht. Deze verbeteringen worden tevens als basis gebruikt voor een in 2011 opgestart project voor digitale raadpleging en archivering van jurisprudentie en bezwaarschriften. Dit project zal in de toekomst verder uitgebreid worden voor de volledige digitalisering van het totale werkproces. Hiermee kan dan tevens worden voldaan aan de wettelijke verplichtingen met betrekking tot een volledige digitaal werkproces. Dit in het kader van het project Digitale Overheid, waarin is bepaald dat ook het werkproces van het Faunafonds in 2015 geheel gedigitaliseerd dient te zijn.

Evenals in voorgaande jaren ondervond het Faunafonds ook dit verslagjaar regelmatig hinder van de ICT reorganisatie van DICTU. Beleidsmatig eind 2012 een keuze gemaakt welke nieuwe vorm van kantoor-automatisering beschikbaar zal worden gesteld aan het Faunafonds. De definitieve keuze is tevens van belang bij de toekomstige overgang naar de provincies en bij de voortgang van het opgestarte project rond digitalisering van het werkproces.

Personeel

In hoofdstuk 4 is ingegaan op het secretariaat van het Faunafonds als organisatieonderdeel. Hier zal daarom worden ingegaan op personeelszaken.

Het aantal medewerkers dat eind 2012 voor het secretariaat van het Faunafonds werkzaam was bedroeg in totaal 16 (7 vrouwen en 9 mannen). Eén keer per jaar wordt met alle medewerkers een ontwikkelings-gesprek gevoerd. Bij het secretariaat zijn vier consultants werkzaam. De indeling van de werkgebieden is als volgt. De consultant Noord treedt namens het Faunafonds op in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe. De consultant Oost werkt in de provincies Overijssel, Gelderland en Utrecht. De consultant West werkt in de provincies Flevoland, Noord-Holland en Zuid-Holland. De consultant Zuid in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg.

Arbeidsomstandigheden

Het secretariaat van het Faunafonds is gehuisvest in het BurgRaadtgebouw in Dordrecht. Dit betreft een verzamelkantoorpand. Gemiddeld bevinden zich per dag 250-300 personen in het pand. Het pand is een

modern kantoorpand dat is gelegen tegenover het NS-station Dordrecht. De bereikbaarheid met openbaar vervoer is daardoor uitstekend. Aan de zij- en achterkant van het pand zijn voldoende parkeerplaatsen beschikbaar.

Bedrijfshulpverlening

In het pand is een bedrijfshulpverleningsorganisatie opgezet. Binnen die organisatie zijn ontruimers en bedrijfshulpverleners actief. De secretaris van het Faunafonds fungeert als Hoofd BHV. In 2011 is een Risico- Inventarisatie en Evaluatie (RIE) onder de medewerkers van het Faunafonds uitgevoerd. Uit deze inventarisatie en evaluatie is een aantal specifieke restrisico's naar voren gekomen die in het BHV-plan van de totale BHV-organisatie in het BurgRaadtgebouw zullen worden opgenomen.

Bij het Faunafonds heeft de secretaris naast het diploma Hoofd/coördinator BHV, het EHBO- en het BHV-diploma en heeft hij in 2012 de herhalingslessen gevolgd, die nodig waren om de geldigheid van beide opleidingen te behouden. In 2012 zijn voorts twee medewerkers van het Faunafonds opgeleid tot BHV'er.

In november 2012 is onder leiding van de secretaris als hoofd BHV de jaarlijkse algehele ontruimingsoefening in het gehele BurgRaadtgebouw gehouden. De oefening die werd gevolgd door het externe opleidingsbedrijf is goed verlopen. Alle gebruikers van het pand hadden na de opdracht tot ontruiming het pand binnen 9 minuten verlaten en waren verzameld op de afgesproken verzamellocatie. Tijdens de evaluatie van de ontruiming is aan aantal aanbevelingspunten naar voren gekomen die in 2013 zal worden opgepakt.

Ondernemingsraad

Het Faunafonds kent, gelet op de omvang van het secretariaat geen eigen ondernemingsraad, maar maakt deel uit van de ondernemingsraad van het departement van EZ. De medewerkers van het Faunafonds worden in de ondernemingsraad vertegenwoordigd door een medewerker van het secretariaat van het Faunafonds.

Personeelsvereniging

Het Faunafonds kent geen eigen personeelsvereniging. Enkele medewerkers van het secretariaat zijn lid van de LNV-vereniging LAVIVO in Den Haag.

5. Financieel verslag 2012

Inhoud

- A Balans per 31 december 2012 / 36
 - B Staat van baten en lasten over het jaar 2012 / 37
 - C Grondslagen voor de financiële verslaggeving / 38
 - D Toelichting op de balans per 31 december 2012 / 39
 - E Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen / 42
 - F Toelichting op de staat van baten en lasten over het jaar 2012 / 43
- Controleverklaring / 50

A Balans per 31 december 2012 (na resultaatbestemming)

	31 december 2012		31 december 2011	
	€	€	€	€
Activa				
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen	95.531		113.741	
Liquide middelen	364.409		3.049.935	
		459.940		3.163.676
Passiva				
BESTEMMINGSFONDS		371.140		591.648
KORTLOPENDE SCHULDEN		88.800		2.572.028
		459.940		3.163.676

B Staat van baten en lasten over het jaar 2012

BATEN	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011	LASTEN	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€		€	€	€
Wettelijke taken				Wettelijke taken			
Bijdragen EZ en provincies tegemoetkomingen schade beschermde inheemse diersoorten	13.678.222	13.683.000	12.052.003	Tegemoetkoming schade beschermde inheemse diersoorten	13.678.222	13.683.000	12.052.003
Bijdragen EZ onderzoek, voorlichting en opleiding	519.270	510.000	514.140	Onderzoek, voorlichting en opleiding	739.778	510.000	599.755
Bijdrage EZ overige bestuurskosten	105.736	122.000	103.235	Bestuur	105.736	122.000	103.235
Bijdrage EZ secretariaatkosten	167.362	196.000	157.159	Secretariaat	169.281	196.000	209.385
Bijdrage EZ intake en uitbetaling	-	-	49.034	Intake en uitbetaling	-	-	49.034
Bijdrage EZ preventie schade beschermde dieren (rasters)	211.094	250.000	227.582	Preventie schade beschermde dieren	211.094	250.000	227.582
Bijdrage EZ kosten derden	2.316.258	2.217.000	2.714.735	Kosten derden	2.316.258	2.217.000	2.714.735
Financiële baten	1.919	-	52.226				
	16.999.861	16.978.000	15.870.114		17.220.369	16.978.000	15.955.729
Opdrachten derden				Opdrachten derden			
Bijdrage EZ gedoogovereenkomsten (dassen en herten)	742.338	700.000	726.769	Gedoogovereenkomsten (dassen en herten)	742.338	700.000	726.769
Bijdrage EZ ganzen opvangovereenkomsten	1.537.110	1.600.000	1.735.027	Ganzen opvangovereenkomsten	1.537.110	1.600.000	1.735.027
Bijdrage EZ PSAN	676.079	75.000	699.826	PSAN ¹⁾	676.079	75.000	699.826
	2.955.527	2.375.000	3.161.622		2.955.527	2.375.000	3.161.622
Totale baten	19.955.388	19.353.000	19.031.736	Totale lasten	20.175.896	2.375.000	19.117.351
				Totale baten	19.955.388	19.353.000	19.031.736
				Totale lasten	20.175.896	19.353.000	19.117.351
				RESULTAAT	(220.508)	-	(85.615)
				Resultaatbestemming			
				Bijdragen EZ onderzoek, voorlichting en opleiding	519.270		514.140
				Kosten onderzoek, voorlichting en opleiding	(739.778)		(599.755)
				Onttrekking aan het bestemmingsfonds	(220.508)		(85.615)

¹⁾ overschrijding PSAN uitvoeringskosten worden nader toegelicht op pagina 49.

C Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

De wettelijk taken van het Faunafonds betreffen

- het bevorderen van maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade door dieren;
- het in de daarvoor in aanmerking komende gevallen verlenen van tegemoetkomingen in geleden schade, aangericht door dieren behorende tot beschermde inheemse diersoorten;
- gedeputeerde staten van de provincies van advies te dienen over de uitvoering van aan hen bij wet opgedragen taken;
- De Minister van EZ van advies te dienen bij het ontwerp van algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen.

Financiering

De lasten van het Faunafonds worden door de Minister van EZ gefinancierd tot ten hoogste de door het Ministerie goedgekeurde begroting (zoals opgenomen op pagina 37), verminderd met ontvangen financiering van derden, met uitzondering van betaalde tegemoetkomingen en gerelateerde taxatiekosten wegens schade door beschermde inheemse diersoorten en de projectkosten PSAN, waarvoor een open eind regeling geldt.

Grondslagen voor de waardering van Activa en Passiva

Algemeen

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij in de onderstaande toelichting anders is vermeld.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, waar nodig onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. De voorziening wordt bepaald op grond van een individuele beoordeling van de openstaande vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het Faunafonds.

Grondslagen voor de bepaling van baten en lasten

Lasten

Lasten worden aan het verslagjaar toegerekend voor zover zij tot betalingen in dat verslagjaar hebben geleid, met uitzondering van de kosten van onderzoek, voorlichting en opleiding die aan het verslagjaar worden toegerekend op basis van het baten en lasten stelsel.

Baten

Baten worden aan het verslagjaar toegerekend naar gelang de gerelateerde subsidiabele lasten aan het verslagjaar zijn toegerekend, met inachtneming van het onder “financiering” vermelde, met uitzondering van de te ontvangen bijdragen EZ onderzoek, voorlichting en opleiding, welke aan het verslagjaar zijn toegerekend afgeleid van het aantal uitgegeven jachtakten.

D Toelichting op de balans per 31 december 2012

ACTIVA

Vorderingen

	31 december 2012	31 december 2011
	€	€
Ministerie van EZ-DR	95.531	113.741
	<u>95.531</u>	<u>113.741</u>

De vordering op het Ministerie EZ-DR is als volgt te specificeren:

	2012	2011
	€	€
Saldo per 1 januari	113.741	228.529
Taxatiekosten project PSAN	676.079	690.978
Kooikers- en valkeniersakten	9.270	4.140
Af: ontvangen inzake voorgaand boekjaar	(113.741)	(228.186)
Af: ontvangen inzake 2012 respectievelijk 2011	(589.818)	(581.720)
Saldo per 31 december	<u>95.531</u>	<u>113.741</u>

Liquide middelen

	31 december 2012	31 december 2011
	€	€
Coöperatieve Rabobank BA, rekening-courant I	1	188.640
Coöperatieve Rabobank BA, rekening-courant II	1.455	615.232
Coöperatieve Rabobank BA, bedrijfsspaarrekening I	178	68.772
Coöperatieve Rabobank BA, bedrijfsspaarrekening II	-	177.291
Coöperatieve Rabobank BA, bedrijfsspaarrekening III	362.775	2.000.000
	<u>364.409</u>	<u>3.049.935</u>

Het saldo van de rekeningen staat ter vrije beschikking van het Faunafonds. Met het departement van EZ zijn in het Aansturingsarrangement afspraken gemaakt over de bevoorschotting van het Faunafonds. Door de wijze van bevoorschotting ontstaat soms tijdelijk een liquiditeitsoverschot. Deze middelen worden tijdelijk gestort op één van de spaarrekeningen. Met Coöperatieve Rabobank BA zijn afspraken gemaakt over variabele rentevergoedingen op die spaarrekeningen.

PASSIVA

Bestemmingsfonds

	2012	2011
	€	€
Saldo per 1 januari	591.648	677.263
Bijdragen EZ onderzoek, voorlichting en opleiding	519.270	514.140
Kosten van onderzoek, voorlichting en opleiding	(739.778)	(599.755)
Saldo per 31 december	371.140	591.648

De bijdragen EZ onderzoek, voorlichting en opleiding hebben voor een bedrag van € 510.000 (2011: € 510.000) betrekking op jachtakten en voor een bedrag van € 9.270 (2011: € 4.140) op kooikers- en valkeniersakten.

In 2007 heeft het bestuur van het Faunafonds besloten de coördinatie van het onderzoek naar alternatieven een extra impuls te geven. Besloten werd een coördinator onderzoek aan te trekken voor 0,5 fte en deze te financieren uit het onderzoeksbudget. Met ingang van 2010 is hiervoor een overeenkomst gesloten met een extern (onderzoeks-)bureau.

Kortlopende schulden

	31 december 2012	31 december 2011
	€	€
Ministerie van EZ-Directie N&B, te veel ontvangen bijdrage	84.880	2.568.108
Ministerie van EZ-DOB	3.920	3.920
	88.800	2.572.028

Verloop te betalen Ministerie EZ-Directie N&B:

Boekjaar	Totale baten volgens jaarrekening boekjaar	Af: financiële baten volgens jaarrekening boekjaar	Af: ontvangen van provincies/overigen in boekjaar	Af: ontvangen voorschotten van Ministerie van LNV-Directie NLP in boekjaar	Saldo te vorderen/betalen LNV per 31 december 2011	Af: betaald aan Ministerie LNV-Directie NLP in 2012 inzake afrekening voorgaande jaren	Saldo te vorderen/betalen LNV-Directie NLP per 31 december 2012
2011 (totaal)	19.031.736	-52.226					
Af: 2011 (DR)	-695.118	-					
2011 (DN)	18.336.618	-52.226	0	-20.852.500	-2.568.108	2.568.108	0
2012 (totaal)	19.955.388	-1.919					
Af: 2012 (DR)	-685.349	0					
2012 (DN)	19.270.039	-1.919	0	-19.353.000	0	0	-84.880
					-2.568.108	2.568.108	-84.880

Bij de bepaling van de schuld aan het Ministerie van EZ-Directie N&B inzake te veel ontvangen bijdrage is er van uitgegaan dat de totale lasten over het boekjaar 2012, voor zover niet onttrokken aan het bestemmingsfonds ten bedrage van € 19.955.388 verminderd met de bijdrage van de Dienst Regelingen ten bedrage van € 685.349 en de financiële baten ten bedrage van € 1.919, door het Ministerie van EZ gefinancierd zal worden. De financiële baten en lasten bestaan voor € 53.972 uit ontvangen bankrente en voor € 52.972 aan betaalde wettelijke rente inzake aangespannen procedures. De hoge kosten voor de wettelijke rente zijn onder meer veroorzaakt door de uitspraak in hoger beroep over de schade van konijnen aan een boomkwekerij in Limburg.

Voor een bedrag van € 42.338 (2011: € 710.796), zijnde de overschrijding van de goedgekeurde begroting inzake gedoogovereenkomsten dassen (2011: zijnde dassen, herten en ganzenopvang-overeenkomsten), is dit onzeker.

Omdat het Ministerie van EZ opdracht heeft verleend voor het afsluiten van 5-jarige dassenovereenkomsten en 1-jarige ganzen opvangovereenkomst en sprake is van een variabele vergoedingscomponent in deze contracten, waarvoor bij vaststellen van de begroting voor 2011 en 2012 niet te voorzien was dat deze vergoedingen zouden toenemen (zie de meer gedetailleerde toelichting op de lasten hierna), zijn wij van mening dat het Ministerie van EZ aanvullende bijdragen dient te verlenen ter dekking van deze lasten. Tevens bevatten de uitgaven over 2012 ook vergoedingen welke betrekking hebben op het kalenderjaar 2011, de jaarlijkse last per kalenderjaar bedraagt circa € 704.000. Aangezien tot op heden geen besluitvorming door het Ministerie van EZ/de Provincies heeft plaatsgevonden over deze aanvullende bijdragen is sprake van een onzekerheid. Het Faunafonds beschikt niet over eigen middelen om deze lasten voor zijn rekening te nemen indien het Ministerie van EZ/de Provincies desondanks negatief besluiten.

Het bedrag 2012 ad € 685.349 dat ten laste komt van Dienst Regelingen betreft taxatiekosten project PSAN ad € 676.079 en kooikers- en valkeniersakten ad € 9.270. De toelichting van het project PSAN is opgenomen onder de toelichting op de staat van baten en lasten over het jaar 2012. De vordering op Dienst Regeling is afzonderlijk in de balans gepresenteerd.

E Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Gezanten opvangovereenkomsten

Met ingang van het seizoen 2007/2008 is de uitvoering van de ganzen opvangovereenkomsten onder verantwoordelijkheid van de provincie gebracht (PSAN). De provincies hebben besloten dat de Dienst Regelingen de PSAN voor de provincies zullen uitvoeren. Het gaat daarbij om zesjarige overeenkomsten. Het Faunafonds is verzocht de taxatie van de schadecomponent in de ganzen overeenkomsten vast te stellen.

Voor de opvang van rotgezanten zijn via drie agrarische natuurverenigingen met individuele grondgebruikers op de Waddeneilanden Ameland, Terschelling en Schiermonnikoog afgesloten voor het winterseizoen 2012/2013. In 2012 zijn de drie agrarische natuurverenigingen gefuseerd tot één agrarische natuurvereniging. In oktober 2012 zijn met deze vereniging afspraken gemaakt over de gezantenschade gedurende het winterseizoen alsmede de zomer- en herfstschade tot en met 31 december 2013. De hiermee gepaard gaande verplichting per 31 december 2012 bedraagt € 1.600.000.

Voor de opvang van toendrarietgezanten zijn met twee individuele grondgebruikers in respectievelijk Zeeland en Noord-Brabant opvang-overeenkomsten afgesloten ingaande 1 oktober 2012 voor het seizoen 2012/2013. De resterende verplichtingen per 31 december 2012 bedragen circa € 100.000.

Dassen gedoogovereenkomsten

Het Faunafonds heeft per 1 januari 2010 besloten de met individuele grondgebruikers gedoogovereenkomsten per 1 januari 2011 met een periode van vijf jaar te verlengen. De resterende verplichtingen per balansdatum bedragen circa € 1.620.000.

Tegemoetkomingen schade beschermde inheemse diersoorten en taxatiekosten

Aangezien tegemoetkomingen en taxatiekosten in de jaarrekening verwerkt worden voor zover betaling heeft plaatsgevonden, is de verplichting inzake schademeldingen en taxaties die hun oorsprong hebben voor 31 december 2012 niet in de balans opgenomen. Voorts is sprake van nog niet afgewikkelde bezwaarschriften en enkele beroepsprocedures. Hoewel het belang van deze verplichtingen aanzienlijk is, is kwantificering van de verplichtingen niet mogelijk.

F Toelichting op de staat van baten en lasten over het jaar 2012

BATEN

Bijdragen EZ en provincies

Het Ministerie van EZ heeft de begroting 2012 goedgekeurd per brief d.d. 23 januari 2012, tot een bedrag van € 5.000.000. De begroting inzake de tegemoetkomingen in schade beschermde inheemse diersoorten is aangepast per brief d.d. 27 maart 2012, kenmerk 263497, per brief d.d. 2 november 2012, kenmerk DGNR-NB / 1234141B en per brief d.d. 16 november 2012, kenmerk DGNR-NB / 12361687.

Financiële baten

Betreft de bijgeschreven rentevergoeding op de tegoeden bij de Coöperatieve Rabobank BA. Met het Ministerie van EZ is afgesproken dat de rentebaten in mindering worden gebracht op de secretariaatskosten.

LASTEN

Wettelijke taken

Tegemoetkomingen schade beschermde inheemse diersoorten

De betaalde tegemoetkomingen in 2012 zijn als volgt te specificeren:

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
Schade wildsoorten	229.069	54.029	34.754
Schade ganzen	9.211.119	7.737.226	9.038.454
Schade zwanen	56.708	83.767	97.546
Schade watervogels	566.659	582.501	816.397
Schade zangvogels	2.833.974	1.278.914	1.239.826
Schade roeken en andere kraaiachtigen	177.133	91.694	69.102
Schade overige vogels	37.935	12.436	11.100
Schade zoogdieren	565.625	342.433	744.824
	<u>13.678.222</u>	<u>10.183.000</u>	<u>12.052.003</u>
Meer toegezegd	-	3.500.000	-
	<u><u>13.678.222</u></u>	<u><u>13.683.000</u></u>	<u><u>12.052.003</u></u>

Het bedrag dat in 2012 in totaal is betaald voor tegemoetkomingen in de schade door beschermde inheemse diersoorten bedraagt € 13.671.644 (2011: € 12.055.221). In 2012 is een bedrag van € 3.987 (2011: € 3.218) terugontvangen voor in 2011 teveel betaalde tegemoetkomingen en een bedrag van € 10.565 is te veel betaald in 2012. In 2013 is dit bedrag terug ontvangen. Het saldo van de uitbetaalde tegemoetkomingen komt daarmee op € 13.678.222 (2011: € 12.052.003).

De tegemoetkomingen in de schade door wildsoorten is sterk gestegen ten opzichte van 2011. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door een stijging van de tegemoetkomingen die voor schade door hazen is veroorzaakt maar anderzijds door een na een uitspraak van de Raad van State betaalde tegemoetkoming voor schade door konijnen aan boomkwekerijproducten op een bedrijf in Limburg in de periode dat de jacht wegens bijzondere weersomstandigheden (sneeuw) was gesloten. Hiervoor is een tegemoetkoming van ruim €171.000 uitbetaald. De schade door ganzen, wederom verreweg de grootste post van de tegemoetkomingen die het Faunafonds het afgelopen jaar heeft betaald, wordt met name veroorzaakt door de schade die met name grauwe ganzen in de wintermaanden hebben veroorzaakt. Deze is met ca €100.000 gestegen. De grasprijs is in 2012 iets gedaald. De prijs van voorjaarsgras in 2011 bedroeg € 0,26 per kg drogestof, terwijl het bestuur de prijs van voorjaarsgras in 2012 heeft vastgesteld op € 0,22 per kg drogestof.

Ook de schade van jaarrondverblijvende grauwe ganzen is het afgelopen jaar met meer dan € 300.000 gestegen. Verder valt op dat de schade door smienten sterk is gedaald van € 800.000 in 2011 naar € 550.000 in 2012. Opvallend is voorts dat de schade van zangvogels in met name fruit sterk is gestegen van € 1,1 miljoen in 2011 naar € 2,5 miljoen in 2012. Ook de tegemoetkomingen in de schade door roeken en kraaiachtigen (eksters en gaaien) is in 2012 sterk gestegen ten opzichte van 2011. Beide stijgingen worden met name veroorzaakt door de fruitprijzen. Die zijn in 2012 verdubbeld ten opzichte van 2011. De vorstperiode in februari 2012 is de oorzaak van deze enorme prijsstijging. Ook de schade door zoogdieren is weer fors toegenomen. Deze stijging laat zich met name verklaren door de schade die damherten in Noord-Holland, afkomstig uit de Amsterdamse Waterleiding duinen (AWD) hebben veroorzaakt aan de gewassen van bollentelers rondom de AWD.

Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 4.1 van het jaarverslag.

Onderzoek, voorlichting en opleiding

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
Voorlichtingskosten	18.648	10.000	15.684
Onderzoekskosten	721.130	500.000	584.071
	739.778	510.000	599.755

De voorlichtingskosten hebben betrekking op de Handreiking faunaschade. De onderzoekskosten zijn als volgt te specificeren:

Onderzoekskosten

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
Detachering coördinator Onderzoek	85.222	65.000	70.097
Onderzoek relatie ganzen-salmonella	40.000	90.000	-
Onderzoek ganzen Texel	20.000	46.000	49.750
Stichting Eik leerstoel WUR	45.000	-	-
Fruitschade Fireflyonderzoek	-	-	50.838
Totale schade en baten landbouw CLM	15.500	50.000	48.523
Landbouwschade overzomerende ganzen	87.019	104.000	86.934
Evaluatie faunabeheerplan	-	-	31.776
Beveronderzoek	-	-	9.401
Populatiebeheer kolganzen	56.870	75.000	116.141
Relatie vos-grauwe gans	66.050	70.000	-
Dispersie Nijl- en canadese ganzen	25.501	25.000	-
Onderzoek alternatieven voor afschot	13.806	75.000	-
Populatie dynamica kolganzen Radboud/ Sovon/NIOO	141.800	175.000	-
Invloed ganzenverspreiding Ooij-Duffelt	41.650	-	-
Vermarkten ganzenvlees Hoekse Waard	35.000	-	-
Inschakeling Bureau De Heer perscontacten	18.000	-	-
Overig onderzoek	29.712	75.000	120.611
	<u>721.130</u>	<u>850.000</u>	<u>584.071</u>
Minder toegezegd (te onttrekken van het bestemmingsfonds)	-	(340.000)	-
	<u>721.130</u>	<u>510.000</u>	<u>584.071</u>

In 2012 is het onderzoek naar de natuur- en landbouwschade door overzomerende grauwe ganzen op Texel afgerond en op het eiland gepresenteerd. Dit jaar is het Faunafonds samen met een aantal andere organisaties gestart met een onderzoek naar de relatie ganzen en salmonellabesmetting op melkveehouderijbedrijven. Voorts is een samenwerkingsverband tussen de Ratboutuniversiteit, het NIOO en Sovon met een postdoc gestart met een onderzoek naar de populatieontwikkeling van de overwinterende kolganzen onder invloed van schadebestrijding in Nederland en jacht in andere landen van de flyway en is het Bureau Mulder samen met Sovon en de Zoogdiervereniging een onderzoek gestart naar de relatie tussen het voorkomen van vossen en broedende grauwe ganzen in de omgeving van de Ooijpolder.

Voor een uitgebreidere toelichting wordt hier verwezen naar hoofdstuk 4.4 van het jaarverslag. Alle door het bestuur vastgestelde onderzoeksrapporten worden gepubliceerd op de website van het Faunafonds www.faunafonds.nl.

Bestuur

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
Bestuurskosten	3.333	5.000	3.584
Vergaderkosten	9.079	15.000	10.673
Reis- en vakatiekosten bestuursleden	57.322	45.000	36.393
	69.734	65.000	50.650
Accountantskosten	29.571	25.000	21.736
Advieskosten inzake nieuw controleprotocol en kosten review EZ	-	-	635
Overige advieskosten	6.431	-	13.616
Voorlichting/public relations inzake decentralisatie	-	15.000	-
Symposia	-	17.000	16.598
	105.736	122.000	103.235

De bestuurs- en vergaderkosten zijn vergelijkbaar gebleven ten opzichte van de uitgaven in 2011. De reis- en vakatiekosten zijn wel sterk gestegen. Dit is veroorzaakt door de instelling van een paar nieuwe werkgroepen. Zo is onder meer een werkgroep ingesteld die tot taak had de toekomstige positie van het Faunafonds na decentralisatie te onderzoeken. Deze werkgroep heeft tenslotte het zogenoemde FBE+ model uitgewerkt.

Secretariaat

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
Automatisering	75.140	98.000	111.569
Huur- en servicekosten	19.613	31.000	31.686
Opleidingskosten	5.069	9.000	6.901
Bureau- en kantoorkosten	53.934	54.000	54.493
Aanschaf automatisering	14.716	-	-
BHV en personeelexcursie	809	4.000	4.736
	169.281	196.000	209.385

Onder de bureaunkosten zijn kosten begrepen voor de aanschaf van Ipads ten behoeve van het bestuur alsmede laptops ten behoeve van de consultants. De portokosten, handling-, alsmede de kosten van printen en kopiëren zullen hierdoor naar verwachting fors dalen. Deze kosten zijn bovenstaand separaat gepresenteerd.

De kosten van automatisering zijn beperkt gebleven ten opzichten van 2011. In dat jaar zijn forse investeringen gedaan om het mogelijk te maken dat verzoekschriften digitaal kunnen worden ingediend.

Intake en uitbetaling

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
Intake en uitbetaling	-	-	49.034

Intake en uitbetaling valt onder “Tegemoetkomingen schade beschermde inheemse diersoorten”, waar een open eindregeling van toepassing is. Sinds 1 maart 2011 is de mogelijkheid geopend digitaal een verzoekschrift faunaschade bij het Faunafonds in te dienen. In 2012 zijn hiervoor geen kosten meer gemaakt.

Preventie schade beschermde dieren

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
Rotganzen verjaging Texel	12.225	20.000	11.677
Rasters	198.869	230.000	215.905
	211.094	250.000	227.582

Kosten derden (taxateurs, Dienst Regelingen en bezwaar juristen en proceskosten)

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
Taxatiekosten	1.549.038	1.604.000	2.047.021
Dienst Regelingen (bezwaar en beroep)	747.184	600.000	654.774
Griffie- en proceskosten	20.036	13.000	12.940
	2.316.258	2.217.000	2.714.735

De taxatiekosten zijn in 2012 sterk gedaald ten opzichte van die in 2011. De reden hiervoor moet worden gezocht in het lagere aantal verzoekschriften dat het Faunafonds in 2012 heeft ontvangen. Met ingang van 2011 heeft de Directie N&B besloten de kosten van de Dienst Regelingen ten behoeve van het Faunafonds maakt voor de werkzaamheden van de afdeling Recht en Rechtsbescherming voor de bijstand in bezwaar- en beroepsprocedures door het Faunafonds zelf te laten betalen. In 2012 is het budget dat voor deze kosten was begroot aanzienlijk overschreden. De oorzaak hiervan is de grote stroom bezwaarschriften die zijn ingediend nadat het bestuur de toetsing van het adequaat gebruik van de aan verjaging ondersteunende ontheffing voor afschot van de schade veroorzakende diersoort heeft geïntensiveerd. De griffie- en proceskosten zijn gestegen doordat er meer aanvragers in beroep zijn gegaan tegen ongegronde beslissingen op bezwaar na de toetsing van adequaat gebruik. De hoge kosten voor de wettelijke rente zijn onder meer veroorzaakt door de uitspraak in hoger beroep over de schade van konijnen aan een boomkwekerij in Limburg.

OPDRACHTEN DERDEN

Gedoogovereenkomsten (dassen en herten)

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
Opvang dassen	742.338	700.000	664.295
Opvang edelherten	-	-	62.474
	742.338	700.000	726.769

Het jaar 2012 is het tweede jaar van de nieuwe verlengingsperiode van deze overeenkomsten. In 2010 heeft het bestuur besloten de dassengedoogovereenkomsten weer voor vijf jaar te verlengen dus voor de jaren 2011 tot en met 2015. De gedoogovereenkomst bestaat uit twee componenten; een vaste vergoeding voor het beschermen van de dassenburcht of de dassenpijpen en een variabele vergoeding voor de gewasschade die dassen veroorzaken. De gewasschade wordt bij het aangaan van de overeenkomst door de taxateur vastgesteld en geldt in beginsel voor de duur van de overeenkomst. Als de grondgebruiker van oordeel is dat de gewasschade niet meer in verhouding staat tot het door de taxateur vastgestelde bedrag kan hij na betaling van € 300 het Faunafonds verzoeken de gewasschade opnieuw vast te stellen. Het bedrag van € 300 komt overeen met de kosten van de taxatie.

De stijging in de kosten van de overeenkomsten voor dassen wordt, evenals in 2009, 2010 en 2011, door het daadwerkelijke moment van betaling veroorzaakt (loopt over de jaarwisseling heen).

Ganzen opvangovereenkomsten

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
Beheersvergoeding en schade rotganzen op de wadden	1.434.148	1.500.000	1.662.279
Opvang ganzen individueel	102.962	100.000	72.748
	1.537.110	1.600.000	1.735.027

De kosten voor de ganzenopvangovereenkomsten zijn gedaald. Dit houdt verband met de lagere prijs voor een kg droge stof. Deze is in 2012 gedaald naar € 0,22 per kg drogestof, terwijl deze in 2011 nog € 0,26 per kg drogestof bedroeg, voor de waddeneilanden verhoogd met 20%.

Uitvoeringskosten PSAN

	Werkelijk 2012	Begroting 2012	Werkelijk 2011
	€	€	€
Project PSAN ten laste van Ministerie EZ- Directie N&B: detacheringkosten	-	75.000	8.848
Project PSAN ten laste van Ministerie EZ -DR: taxatiekosten	676.079	-	690.978
	<u>676.079</u>	<u>75.000</u>	<u>699.826</u>

Voor detacheringkosten heeft geen betaling in 2012 meer plaatsgevonden omdat deze kosten met ingang van 2011 zijn gebracht onder de Raamovereenkomst met Start People en rechtstreeks door het ministerie EZ worden voldaan.

De taxatie kosten voor het project PSAN worden rechtstreeks bij de Dienst Regelingen van het ministerie van EZ in rekening gebracht en blijven buiten de begroting. Besloten is deze kosten wel in de jaarrekening op te nemen.

Dordrecht, 17 april 2013

Voorzitter: w.g. mr. G.J. Jansen

Secretaris: w.g. mr. ing. H. Revoort

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

BakerTilly Berk N.V.
Lichtenauerlaan 230
Postbus 8545
3009 AM Rotterdam
T: +31 (0)10 253 59 00
F: +31 (0)10 253 59 99
E: rotterdam@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Aan: het bestuur van het Faunafonds

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag op pagina 35 tot en met 49 opgenomen jaarrekening 2012 van het Faunafonds te Dordrecht gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en de staat van baten en lasten over 2012 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van het Faunafonds is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening, in overeenstemming met de door de entiteit gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet op pagina 38 van de jaarrekening. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle als bedoeld in artikel 91, eerste lid van de Flora- en Faunawet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Daarnaast hebben wij onze controle verricht in overeenstemming met de aanwijzingen zoals omschreven in het controleprotocol met kenmerk DGNR-NB/12383366.

Het Ministerie van EZ heeft in het controleprotocol met kenmerk DGNR-NB/12383366 de invulling van het begrip rechtmatigheid gedefinieerd. Hiermee ligt vast wat wordt bedoeld met de in de oordeelsparagraaf opgenomen zinsnede 'de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, de Regeling vaststelling beleidsregels schadevergoeding Faunafonds, het Bestuursreglement Faunafonds en de Mandaatregeling Faunafonds'.

Bij het maken van de risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van het Faunafonds. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van het Faunafonds gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel is de jaarrekening 2012 van het Faunafonds, in alle van materieel belang zijnde aspecten, opgesteld in overeenstemming met de door de entiteit gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet op pagina 38 van de jaarrekening.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening opgenomen uitgaven 2012 inzake wettelijke taken tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, de Regeling vaststelling beleidsregels schadevergoeding Faunafonds, laatstelijk gewijzigd op 5 september 2012 nr. FF.2012.203, het Bestuursreglement Faunafonds en de Mandaatregeling Faunafonds, laatstelijk gewijzigd op 22 oktober 2008 nr. FF/2008/251, zoals omschreven in het controleprotocol met kenmerk DGNR-NB/12383366.

Basis voor financiële verslaggeving

Wij vestigen de aandacht op pagina 38 van de jaarrekening waarin de basis voor de financiële verslaggeving is uiteengezet. De basis voor financiële verslaggeving betreft de door de entiteit gekozen grondslagen zoals overeengekomen met het Ministerie van EZ. Dit doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Benadrukking van een onzekerheid in de jaarrekening

Wij vestigen de aandacht op de toelichting van de jaarrekening op pagina 41 ten aanzien van de schuld aan het Ministerie van EZ-Directie N&B inzake te veel ontvangen bijdrage, waarin de onzekerheid uiteengezet is met betrekking tot de financiering van de overschrijdingen op de goedgekeurde begroting inzake gedoogovereenkomsten dessen ten bedrage van € 42.338. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Rotterdam, 17 april 2013
Baker Tilly Berk N.V.

drs. G.J.P. Adriaanse
Registeraccountant

Bijlage 1

Samenstelling Bestuur Faunafonds 2012

Bestuur

(achter elk bestuurslid is aangegeven moment van aftreden volgens het Rooster van Aftreden)

Leden:

Mr G.J. Jansen (voorzitter)	(1 juli 2015, herbenoembaar)
Mr. A.G. Dijkhuis	(1 juli 2016, niet herbenoembaar)
Drs. J.J.T. Teeuwisse	(1 juli 2013, herbenoembaar)
Mr. C.W. Ripmeester	(1 juli 2014, niet herbenoembaar)
P.M. de Koeijer	(1 juli 2015, niet herbenoembaar)
P.L. Sterkenburgh	(1 juli 2013, herbenoembaar)
Ing. W.A.P. van der Klift	(1 juli 2015, niet herbenoembaar)
J.H.M.Schellekens	(1 juli 2014, niet herbenoembaar)
Dr. R.P.B. Foppen	(1 juli 2014, niet herbenoembaar)

De leden ontvangen een vergoeding van € 190 per bezochte vergadering plus vergoeding van de gemaakte reiskosten. De voorzitter ontvangt € 254 per bezochte vergadering plus vergoeding van gemaakte reiskosten per bezochte vergadering. Daarnaast kan hij de extra bijeenkomsten en overleggen, die hij in de hoedanigheid van zijn functie bezoekt, onder dezelfde voorwaarden declareren.

Relevante nevenfuncties bestuursleden

De heer Jansen (66) was tot 1 januari 2011 Commissaris van de Koningin in de provincie Overijssel. Naast voorzitter van het Faunafonds is de heer Jansen ondermeer voorzitter van de Waarderingskamer en bestuurslid van het Nationaal Groenfonds.

De heer Dijkhuis (47) was tot 1 januari 2011 werkzaam als Secretaris en Directeur van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging te Amersfoort. In 2012 is de heer Dijkhuis aangesteld als directeur van de Nederlandse Vereniging van Rentmeesters. Verder is hij Secretaris-Penningmeester van de Stichting Flora- en faunawet examens, Lid van de Raad van Advies van de Academie voor Verenigingsmanagement).

De heer Teeuwisse (64) was tot begin 2012 directeur van de Zoogdiervereniging. Voorts is hij secretaris/penningmeester van de FBE Noord-Holland en voorzitter van de IJsselmeervereniging.

De heer Ripmeester (35) is senior Juridisch beleidsmedewerker bij Dierenbescherming in Den Haag.

De heer De Koeijer (56) is akkerbouwer in Zeeland en daarnaast vice-voorzitter van de ZLTO, voorzitter van de ZLTO provincie Zeeland, Lid van de Commissie Grondgebruik van LTO-Nederland en Voorzitter van de Raad van Commissarissen van het Centrum voor Landbouw en Milieu te Culemborg.

De heer Sterkenburgh (57) is veehouder in Friesland en daarnaast lid van LTO-Noord provincie Friesland, Lid van het bestuur van de Faunabeheereenheid Fryslân en voorzitter van de Vereniging van Windmoleneigenaren in Friesland.

De heer Van der Klift (75) is lid van het bestuur van de Faunabeheereenheid Utrecht.

De heer Schellekens (59) is zelfstandig gevestigd rentmeester. Daarnaast is hij vice-voorzitter van de Stichting Jachtopleiding Nederland en voorzitter van de Jagervereniging Riel.

De heer Foppen (52) is Senior Onderzoeker bij Sovon Vogelonderzoek Nederland en bij Vogelbescherming Nederland. Daarnaast is de heer Foppen voorzitter van de European Bird Census Council.

Adviseur namens de provincies:

Ir. P. Spapens

Adviseur namens het ministerie van Economische Zaken:

Dr. Ir. M.J.P.J. Jenniskens

Secretaris:

Mr. Ing. H. Revoort

Coördinator Faunazaken:

H.G. Engberink

Notulist:

Mr. P. Thiemann

Bijlage 2

Samenstelling secretariaat Faunafonds 2012

Secretaris Faunafonds:

Mr. Ing. H. Revoort

Coördinator Faunazaken:

H.G. Engberink

Beleidsmedewerker Juridische Zaken:

Mr. P. Thiemann

Coördinator Onderzoek:

Drs. F. van Bommel (extern)

Beleidsmedewerker Faunazaken:

M. Westebring (detachering)

Chef de bureau:

N. Zonnenberg

Medewerker Financiën:

Mevr. L. van Helden

Administratief medewerker:

Mevr. K. Stotijn

Mevr. P. Zonruiter-Cousijnse

Mevr. D. de Boer (uitzendkracht)

Secretaresse:

Mevr. J. Apelian

Consulenten faunazaken:

Consulent Noord-Nederland: Ing. A. Klaver

Consulent Oost-Nederland: Ing. J.A. van Baarsen

Consulent West-Nederland: K. Maasbach

Consulent Zuid-Nederland: Ing. W.A.P. Remijnse

Faunafonds

Burgemeester de Raadsingel 59

Postbus 888
3300 AW Dordrecht

Telefoon 078 - 63 95 375
Fax 078 - 63 95 377
e-mail info@faunafonds.nl
www.faunafonds.nl

Faunafonds